

Raadsbesluit

Z21/084685-D - 92474

De raad van de gemeente Echt-Susteren,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van Echt-Susteren d.d. 20 juli 2021 met kenmerk Z21/084685-D - 92456;

gelet op:

- het raadsbesluit van 8 april 2021 met kenmerk Z21/076428-D-77837 voor het toepassen van de coördinatieregeling ex artikel 3.30 van de Wet ruimtelijke ordening voor de realisatie van het zonnepark Groensebos te Sint Joost;
- het bepaalde in artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening;

Besluit:

1. In te stemmen met de 'Nota van Zienswijzen en Ambtshalve wijzigingen ontwerpbestemmingsplan 'Zonnepark Groensebos Sint Joost';
2. Het bestemmingsplan 'Zonnepark Groensebos Sint Joost' getekend op de ondergrond met identificatienummer - o_NL.IMRO.1711.BP20200072-VG01 - , vast te stellen conform het ontwerpbestemmingsplan - NL.IMRO.1711.BP20200072-OW01 - zoals dat in de periode 30 april 201 tot en met 17 juni 2021 voor eenieder ter inzage heeft gelegen met inachtneming van de wijzigingen zoals opgenomen in de notitie onder beslispoint 1.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad d.d. 9 september 2021.

De raad voornoemd,

M.L.H.J. Geurts
plaatsvervangend griffier

M.J.F. van Helvert-Willeme
plaatsvervangend raadsvoorzitter

NOTA VAN ZIENSWIJZEN EN AMBTSHALVE WIJZIGINGEN

**ontwerpbestemmingsplan
'Zonnepark Groensebos Sint Joost'**

(NL.IMRO.1711.BP20200072-OW01)

HOOFDSTUK 1. INLEIDING

A. Procedure

Het ontwerpbestemmingsplan 'Zonnepark Groensebos Sint Joost' heeft overeenkomstig het coördinatiebesluit ex artikel 3.30 van de Wro, vastgesteld door de raad op 8 april 2021, vanaf 30 april 2021 zeven¹ weken (tot en met 17 juni 2021) ter inzage gelegen op het gemeentehuis aan de Nieuwe Markt 55 te Echt. Het ontwerpbestemmingsplan is tevens beschikbaar gesteld via de landelijke voorziening www.ruimtelijkeplannen.nl. Binnen de ter inzage termijn is een ieder de mogelijkheid geboden om schriftelijke en/of mondeling zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan in te dienen bij de gemeenteraad van Echt-Susteren.

Tijdens de ter inzage termijn heeft tevens de bijbehorende ontwerp-omgevingsvergunning voor zienswijzen ter inzage gelegen. De afhandeling van deze zienswijzen is een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. In dit rapport wordt daarom niet inhoudelijk op deze zienswijzen ingegaan.

Er zijn 19 zienswijzen binnen de daartoe voorgeschreven termijn ingediend. Daarmee zijn deze zienswijzen ontvankelijk. Eén zienswijze is buiten de daartoe voorgeschreven termijn ingediend. Deze zienswijze is daarom niet ontvankelijk. Verder is er 1 mededeling binnengekomen.

B. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de zienswijzen samengevat. Per zienswijze wordt een gemeentelijk standpunt geformuleerd en is, wanneer van toepassing, een overzicht opgenomen van de aanpassingen die in het bestemmingsplan worden doorgevoerd naar aanleiding van de ingediende zienswijze. De samenvatting van de zienswijze heeft overigens alleen tot doel de leesbaarheid van deze Nota te vergroten. Bij de beoordeling van de zienswijze is de volledige brief, zoals deze bij de gemeente is ingediend en kenbaar gemaakt, meegenomen. Het is verder noodzakelijk om een aantal ambtelijke wijzigingen door te voeren op het ontwerpplan. In hoofdstuk 3 is een overzicht opgenomen van deze wijzigingen.

---

¹ In de titel van de publicatie van 29 april 2021 was alleen het ontwerpbestemmingsplan genoemd en niet de ontwerp-omgevingsvergunning. Daarom is de ter inzage legging van het ontwerpplan en de ontwerpvergunning op 6 mei 2021 opnieuw gepubliceerd.

HOOFDSTUK 2. SAMENVATTING ZIENSWIJZEN EN GEMEENTELIJK STANDPUNT

Zienswijze 1

1. Reclamant kan zich voorstellen dat de energietransitie moet versnellen, echter niet door het inrichten van grootschalige zonneparken in het relatief kleine Nederland. Er zijn genoeg minder dichtbevolkte EU-lidstaten met voldoende landoppervlak voor alternatieve energiebronnen.

Standpunt gemeente

In 2019 heeft Nederland in het Klimaatakkoord afgesproken dat de CO₂-uitstoot in 2030 49% lager moet zijn dan in 1990. Dit is tevens vastgelegd in de Klimaatwet. Om dit doel te bereiken is onder andere afgesproken dat in 2030 70% van alle elektriciteit uit hernieuwbare bronnen moet komen. Hierbij moet 35 TWh aan hernieuwbare productie op land plaatsvinden. Dit is een nationale opgave en moet dus binnen de grenzen van Nederland gerealiseerd worden. De gemeente Echt-Susteren heeft zich binnen het kader van het Klimaatakkoord ten doel gesteld om in 2040 energieneutraal te zijn. Dit wil zeggen dat er binnen de gemeentegrenzen niet meer energie wordt verbruikt dan dat er duurzaam wordt opgewekt. Deze doelstelling moet deels bereikt worden door zonneparken op landbouwgronden te realiseren, zoals blijkt uit het 'Beleidskader zonneparken en windparken gemeente Echt – Susteren' en de 'Energievisie en uitvoeringsprogramma 2018 – 2022'.

Voor de realisatie van de zonneparken heeft de gemeente in december 2019 een collectieve uitvraag aan de markt gedaan. De gemeente heeft 17 initiatieven voor zonneparken ontvangen. Deze initiatieven zijn door een panel van deskundigen beoordeeld aan de hand van de drie beleidspijlers: landschappelijke kwaliteit, (financiële) participatie en draagvlak. Het onderhavige zonnepark is één van de vijf plannen die het beste hebben gescoord op de toetsingscriteria.

Voor de daadwerkelijke realisatie van het onderhavige park heeft initiatiefnemer een aanvraag ingediend tot herziening van het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied'. De raad dient een besluit te nemen op deze aanvraag. Immers, uit de jurisprudentie² blijkt dat indien een project op zichzelf aanvaardbaar is, kan het bestaan van alternatieven slechts dan tot het onthouden van medewerking nopen, indien op voorhand duidelijk is dat door verwezenlijking van de alternatieven een gelijkwaardig resultaat kan worden bereikt met aanmerkelijk minder bezwaren.

Als alternatieve locatie wordt door reclamant minder bevolkte gebieden in EU-lidstaten aangehaald. De opgave die Nederland vanuit het Klimaatakkoord heeft, moet echter binnen de Nederlandse grenzen behaald worden. Daarnaast heeft de gemeente haar eigen energiedoelstellingen die zij binnen haar grenzen gerealiseerd wil zien. Op voorhand is daarom reeds duidelijk dat door verwezenlijking van het aangehaalde alternatief geen gelijkwaardig resultaat wordt behaald met aanmerkelijk minder bezwaren. Immers, de locaties liggen niet in Nederland. De aangedragen alternatieve locaties zijn dus geen argument om medewerking aan de aanvraag te onthouden.

2. Ook leidt dit zonnepark tot een ernstige aantasting van het kleinschalige, cultuurhistorische en landschappelijk waardevolle landschap, aldus reclamant. Tevens wordt kostbare landbouwgrond verkwaamt en wordt het meest groene en onbebouwde gebied van de gemeente verder versnipperd. Dit draagt niet bij aan het toeristisch imago van het smalste stukje Nederland.

Standpunt gemeente

Zoals onder 1 reeds aangegeven heeft de beoordeling van de locatie plaatsgevonden door een daartoe deskundig panel. Op basis van de voornoemde beleidspijler 'Landschappelijke kwaliteit', onderdeel landschappelijke inrichting, heeft dit panel beoordeeld of het plan leidt tot een onevenredige aantasting van het landschap. Er is beoordeeld of er sprake is van een integrale ontwikkeling, waarbij de karakteristieken van het landschap het vertrekpunt zijn in het landschapsinrichtingsplan (inclusief zichtlijnenstudie, visualisatie) en of het zonnepark in samenhang

² Zie bijvoorbeeld de uitspraak van de ABRvS van 23 januari 2019, 201804681/1/A1, ECLI:NL:RVS:2019:178.

met het gebied is gezien. Het panel heeft geoordeeld dat er sprake is van een goede landschappelijke inrichting.

Naast het onderdeel landschappelijke inrichting heeft het panel het plan ook beoordeeld op het onderdeel multifunctioneel ruimtegebruik. Ook dit onderdeel valt onder de beleidspijler 'Landschappelijke kwaliteit'. Het plan is binnen dit kader beoordeeld op de mogelijkheden om natuurwaarden te ontwikkelen en een medegebruik van landbouw en recreatie. Het zonnepark ligt nabij recreatieve wandel- en fietsroutes. Qua recreatie is het zonnepark een meerwaarde, omdat ter plaatse een recreatieve en educatieve verblijfplaats wordt gecreëerd met picknickplaatsen en informatieborden. Ook op dit onderdeel heeft het panel positief geadviseerd. Er wordt dus niet ingezien waarom deze ontwikkeling geen bijdrage levert aan het toeristisch imago van 't Smalste stukje Nederland.

Ten slotte wordt in de zienswijze opgemerkt dat goede landbouwgrond wordt verkwest. Allereerst betreft de totale ontwikkeling van de 5 zonneparken +/- 55 ha. Dit is een relatief klein gedeelte (1,1 %) van de totale landbouwgrond binnen de gemeente (+/- 5.000 ha). De agrarische sector en de primaire productie van voedsel, voer en/of grondstoffen wordt daarmee niet in onevenredige mate aangetast. Door het feit dat er sprake is van multifunctioneel ruimtegebruik is er verder geen sprake van een totale onttrekking van de gronden aan de landbouw. De landbouwmogelijkheden zijn uiteraard beperkter, maar niet geheel onmogelijk. Bovendien geldt voor alle parken een tijdelijkheid, waardoor de gronden op termijn weer volledig voor de landbouw ingezet kunnen worden.

3. Reclamant vervolgt door te stellen dat de zonneladder niet voldoende wordt gevolgd. Alle aandacht gaat uit naar het oprichten van zonneparken in het landschap. De mogelijkheden van zonneparken op daken, langs wegen/spoorlijnen en andere alternatieven in en buiten de bebouwde kom zijn onvoldoende onderzocht en uitgewerkt.

Standpunt gemeente

In bijlage 11 van de toelichting bij het bestemmingsplan is de onderbouwing van de Limburgse Zonneladder opgenomen. De provincie Limburg heeft tijdens de zienswijzenperiode medegedeeld geen aanleiding te zien om een zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan in te dienen. Dit betekent dus dat de provincie Limburg akkoord is gegaan met de onderbouwing van de Limburgse Zonneladder.

Uit de onderbouwing van de zonneladder blijkt dat de gemeente inzet op treden 1 (zon op dak) en 4 (zon op landbouwgronden) van de zonneladder. Dit betekent kortom dat er niet volop wordt ingezet op zon op land, maar ook op zon op dak. Tevens wordt ingezet op het besparen van energie. Wat niet verbruikt wordt, hoeft namelijk ook niet opgewekt te worden.

Wat betreft trede 1 is aan de hand van de bijgevoegde 'Memo bijdrage zon-pv op daken, gemeente Echt - Susteren' (bijlage 1) nader onderbouwd dat er te weinig geschikte daken in Echt-Susteren aanwezig zijn om te voorzien in de huidige en de toekomstige elektriciteitsvraag. Daarnaast kan niemand gedwongen worden om zonnepanelen op het dak te plaatsen. De gemeente kan dit alleen stimuleren. Tot slot volgt uit deze memo dat de gemeente met alleen zon op dak haar klimaatdoelen niet gaat halen.

Wat betreft de invulling van de treden 2 en 3 is reeds in de onderbouwing van de Limburgse Zonneladder aangegeven dat locaties ook voorhanden moeten zijn. In de zienswijze wordt als voorbeeld de bermen langs wegen en spoorlijnen aangehaald. Wat betreft de realisatie van zonnepanelen in bermen langs wegen is contact geweest met Rijkswaterstaat (RWS). De berm langs de A2 is immers een potentiële locatie om zonnepanelen aan te leggen. Echter, de grond is eigendom van RWS en deze heeft aangegeven geen zonnepanelen te willen plaatsen. Ook is het voormalige rangeerterrein in Susteren een potentiële locatie om zonnepanelen te plaatsen. Deze locatie wordt momenteel onderzocht op haalbaarheid. Kortom, er heeft wel degelijk een beoordeling van locaties in en buiten de bebouwde kom plaatsgevonden, maar deze zijn om verschillende redenen (nog) niet inzetbaar of gewoonweg niet voorhanden (bv. voormalige stortplaatsen of restructureringen op bedrijventerreinen).

4. Ten slotte wordt door reclamant gesteld dat de gemeente niet kan garanderen dat de opgewekte stroom van dit zonnepark terecht komt bij de 3800 genoemde huishoudens, waarvoor het zonnepark bedoeld is.

Standpunt gemeente

De aanleg van het zonnepark heeft niet als doel om de gestelde huishoudens te voorzien van de stroom die dit zonnepark produceert. Het doel is om een bijdrage te leveren aan de klimaatdoelen. Het uiteindelijke gemeentelijke doel is om in 2040 energieneutraal te zijn. Het doel vanuit het Klimaatakkoord is om alle energie in 2050 duurzaam op te wekken.

Conclusie

Deze zienswijze wordt ongegrond verklaard en geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het ontwerpbestemmingsplan.

Zienswijze 2

1. Reclamant kan zich voorstellen dat de energietransitie moet versnellen, echter niet door het inrichten van grootschalige zonneparken in het relatief kleine Nederland. Er zijn genoeg minder dichtbevolkte EU-lidstaten met voldoende landoppervlak voor alternatieve energiebronnen.

Standpunt gemeente

In 2019 heeft Nederland in het Klimaatakkoord afgesproken dat de CO₂-uitstoot in 2030 49% lager moet zijn dan in 1990. Dit is tevens vastgelegd in de Klimaatwet. Om dit doel te bereiken is onder andere afgesproken dat in 2030 70% van alle elektriciteit uit hernieuwbare bronnen moet komen. Hierbij moet 35 TWh aan hernieuwbare productie op land plaatsvinden. Dit is een nationale opgave en moet dus binnen de grenzen van Nederland gerealiseerd worden. De gemeente Echt-Susteren heeft zich binnen het kader van het Klimaatakkoord ten doel gesteld om in 2040 energieneutraal te zijn. Dit wil zeggen dat er binnen de gemeentegrenzen niet meer energie wordt verbruikt dan dat er duurzaam wordt opgewekt. Deze doelstelling moet deels bereikt worden door zonneparken op landbouwgronden te realiseren, zoals blijkt uit het 'Beleidskader zonneparken en windparken gemeente Echt – Susteren' en de 'Energievisie en uitvoeringsprogramma 2018 – 2022'.

Voor de realisatie van de zonneparken heeft de gemeente in december 2019 een collectieve uitvraag aan de markt gedaan. De gemeente heeft 17 initiatieven voor zonneparken ontvangen. Deze initiatieven zijn door een panel van deskundigen beoordeeld aan de hand van de drie beleidspijlers: landschappelijke kwaliteit, (financiële) participatie en draagvlak. Het onderhavige zonnepark is één van de vijf plannen die het beste hebben gescoord op de toetsingscriteria.

Voor de daadwerkelijke realisatie van het onderhavige park heeft initiatiefnemer een aanvraag ingediend tot herziening van het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied'. De raad dient een besluit te nemen op deze aanvraag. Immers, uit de jurisprudentie³ blijkt dat indien een project op zichzelf aanvaardbaar is, kan het bestaan van alternatieven slechts dan tot het onthouden van medewerking nopen, indien op voorhand duidelijk is dat door verwezenlijking van de alternatieven een gelijkwaardig resultaat kan worden bereikt met aanmerkelijk minder bezwaren.

Als alternatieve locatie wordt door reclamant minder bevolkte gebieden in EU-lidstaten aangehaald. De opgave die Nederland vanuit het Klimaatakkoord heeft, moet echter binnen de Nederlandse grenzen behaald worden. Daarnaast heeft de gemeente haar eigen energiedoelstellingen die zij binnen haar grenzen gerealiseerd wil zien. Op voorhand is daarom reeds duidelijk dat door verwezenlijking van het aangehaalde alternatief geen gelijkwaardig resultaat wordt behaald met aanmerkelijk minder bezwaren. Immers, de locaties liggen niet in Nederland. De aangedragen alternatieve locaties zijn dus geen argument om medewerking aan de aanvraag te onthouden.

³ Zie bijvoorbeeld de uitspraak van de ABRvS van 23 januari 2019, 201804681/1/A1, ECLI:NL:RVS:2019:178.

2. Ook leidt dit zonnepark tot een ernstige aantasting van het kleinschalige, cultuurhistorische en landschappelijk waardevolle landschap, aldus reclamant. Tevens wordt kostbare landbouwgrond verkwist en wordt het meest groene en onbebouwde gebied van de gemeente verder versnipperd. Dit draagt niet bij aan het toeristisch imago van het smalste stukje Nederland.

Standpunt gemeente

Zoals onder 1 reeds aangegeven heeft de beoordeling van de locatie plaatsgevonden door een daartoe deskundig panel. Op basis van de voornoemde beleidspijler 'Landschappelijke kwaliteit', onderdeel landschappelijke inrichting, heeft dit panel beoordeeld of het plan leidt tot een onevenredige aantasting van het landschap. Beoordeeld is of er sprake is van een integrale ontwikkeling, waarbij de karakteristieken van het landschap het vertrekpunt zijn in het landschapsinrichtingsplan (inclusief zichtlijnenstudie, visualisatie) en of het zonnepark in samenhang met het gebied is gezien. Het panel heeft geoordeeld dat er sprake is van een goede landschappelijke inrichting.

Naast het onderdeel landschappelijke inrichting heeft het panel het plan ook beoordeeld op het onderdeel multifunctioneel ruimtegebruik. Ook dit onderdeel valt onder de beleidspijler 'Landschappelijke kwaliteit'. Het plan is binnen dit kader beoordeeld op de mogelijkheden om natuurwaarden te ontwikkelen en een medegebruik van landbouw en recreatie. Het zonnepark ligt nabij recreatieve wandel- en fietsroutes. Qua recreatie is het zonnepark een meerwaarde, omdat ter plaatse een recreatieve en educatieve verblijfplaats wordt gecreëerd met picknickplaatsen en informatieborden. Ook op dit onderdeel heeft het panel positief geadviseerd. Er wordt dus niet ingezien waarom deze ontwikkeling geen bijdrage levert aan het toeristisch imago van 't Smalste stukje Nederland.

Ten slotte wordt in de zienswijze opgemerkt dat goede landbouwgrond wordt verkwist. Allereerst betreft de totale ontwikkeling van de 5 zonneparken +/- 55 ha. Dit is een relatief klein gedeelte (1,1 %) van de totale landbouwgrond binnen de gemeente (+/- 5.000 ha). De agrarische sector en de primaire productie van voedsel, voer en/of grondstoffen wordt daarmee niet in onevenredige mate aangetast. Door het feit dat er sprake is van multifunctioneel ruimtegebruik is er verder geen sprake van een totale onttrekking van de gronden aan de landbouw. De landbouwmogelijkheden zijn uiteraard beperkter, maar niet geheel onmogelijk. Bovendien geldt voor alle parken een tijdelijkheid, waardoor de gronden op termijn weer volledig voor de landbouw ingezet kunnen worden.

3. Reclamant vervolgt door te stellen dat de zonneladder niet voldoende wordt gevolgd. Alle aandacht gaat uit naar het oprichten van zonneparken in het landschap. De mogelijkheden van zonneparken op daken, langs wegen/spoorlijnen en andere alternatieven in en buiten de bebouwde kom zijn onvoldoende onderzocht en uitgewerkt.

Standpunt gemeente

In bijlage 11 van de toelichting bij het bestemmingsplan is de onderbouwing van de Limburgse Zonneladder opgenomen. De provincie Limburg heeft tijdens de zienswijzenperiode medegedeeld geen aanleiding te zien om een zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan in te dienen. Dit betekent dus dat de provincie Limburg akkoord is gegaan met de onderbouwing van de Limburgse Zonneladder.

Uit de onderbouwing van de zonneladder blijkt dat de gemeente inzet op treden 1 (zon op dak) en 4 (zon op landbouwgronden) van de zonneladder. Dit betekent kortom dat er niet volop wordt ingezet op zon op land, maar ook op zon op dak. Tevens wordt ingezet op het besparen van energie. Wat niet verbruikt wordt, hoeft namelijk ook niet opgewekt te worden.

Wat betreft trede 1 is aan de hand van de bijgevoegde 'Memo bijdrage zon-pv op daken, gemeente Echt - Susteren' (bijlage 1) nader onderbouwd dat er te weinig geschikte daken in Echt-Susteren aanwezig zijn om te voorzien in de huidige en de toekomstige elektriciteitsvraag. Daarnaast kan niemand gedwongen worden om zonnepanelen op het dak te plaatsen. De gemeente kan dit alleen stimuleren. Tot slot volgt uit deze memo dat de gemeente met alleen zon op dak haar klimaatdoelen niet gaat halen.

Wat betreft de invulling van de treden 2 en 3 is reeds in de onderbouwing van de Limburgse Zonneladder aangegeven dat locaties ook voorhanden moeten zijn. In de zienswijze wordt als voorbeeld de bermen langs wegen en spoorlijnen aangehaald. Wat betreft de realisatie van zonnepanelen in bermen langs wegen is contact geweest met Rijkswaterstaat (RWS). De berm langs de A2 is immers een potentiële locatie om zonnepanelen aan te leggen. Echter, de grond is eigendom van RWS en deze heeft aangegeven geen zonnepanelen te willen plaatsen. Ook is het voormalige rangeerterrein in Susteren een potentiële locatie om zonnepanelen te plaatsen. Deze locatie wordt momenteel onderzocht op haalbaarheid. Kortom, er heeft wel degelijk een beoordeling van locaties in en buiten de bebouwde kom plaatsgevonden, maar deze zijn om verschillende redenen (nog) niet inzetbaar of gewoonweg niet voorhanden (bv. voormalige stortplaatsen of restructuurterreinen).

4. Ten slotte wordt door reclamant gesteld dat de gemeente niet kan garanderen dat de opgewekte stroom van dit zonnepark terecht komt bij de 3800 genoemde huishoudens, waarvoor het zonnepark bedoeld is.

Standpunt gemeente

De aanleg van het zonnepark heeft niet als doel om de gestelde huishoudens te voorzien van de stroom die dit zonnepark produceert. Het doel is om een bijdrage te leveren aan de klimaatdoelen. Het uiteindelijke gemeentelijke doel is om in 2040 energieneutraal te zijn. Het doel vanuit het Klimaatakkoord is om alle energie in 2050 duurzaam op te wekken.

Conclusie

Deze zienswijze wordt ongegrond verklaard en geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het ontwerpbestemmingsplan.

Zienswijze 3

Samenvatting zienswijze

1. Indiener is eigenaar van het perceel Echt, sectie L, nr. 225. Dit perceel grenst aan het zonnepark. Hij is van mening dat door de realisatie van het zonnepark schade ontstaat aan het eigendom en aan de bedrijfsvoering. De waarde van het perceel daalt. De bedrijfsvoering wordt beperkt waardoor het bedrijfsresultaat negatief wordt beïnvloed.

Standpunt gemeente

Mocht er sprake zijn van een waardedaling van de betreffende onroerende zaak of inkomensschade als gevolg van de vaststelling van het bestemmingsplan dan bestaat de mogelijkheid om een aanvraag voor planschade in te dienen.

De wetgever voorziet in hoofdstuk 6 Financiële bepalingen van de Wet ruimtelijke ordening in een tegemoetkoming in de vermindering van de waarde van een onroerende zaak of inkomensschade bij de vaststelling van een bestemmingsplan. Mocht hier sprake van zijn dan kan reclamant altijd een aanvraag om planschade bij de gemeente indienen. Blijkt dat er daadwerkelijk sprake is van een waardedaling/inkomensschade dan zal reclamant hier financieel in tegemoet worden gekomen.

2. Voor de berekening wordt grondwater gebruikt. Hier zit een hoog ijzergehalte in. Zou er waternevel op het zonnepark belanden dan zal dit de productie nadelig beïnvloeden. Reclamant wil hier niet voor aansprakelijk gesteld worden.

Standpunt gemeente

Mocht hier sprake van zijn dan is dit voor risico van eigenaar, gebruiker en/of exploitant van het perceel/zonnepark. Reclamant zal hier door initiatiefnemer niet voor aansprakelijk gesteld worden. Uiteraard moet er wel geen sprake zijn van het opzettelijk over de perceelgrenzen heen sproeien.

Met reclamant heeft verder op 29 maart 2021 een persoonlijk gesprek plaatsgevonden waar dit punt ook is besproken. Initiatiefnemer heeft tijdens dit overleg aangegeven een privaatrechtelijke overeenkomst met reclamant te willen aangaan om hem van deze aansprakelijkheid te vrijwaren. Reclamant heeft dit aanbod (nog) niet geaccepteerd.

3. Door de aanleg van het zonnepark zullen beperkingen optreden van teelten met een hoog saldo. Reclamant gaat niet het risico nemen van een lagere opbrengst met niet de juiste kwaliteit. Het uitsluiten van teelten met een hoog saldo leidt tot namelijk tot een negatieve financiële opbrengst. Planschade zal hier een oplossing voor moeten gaan bieden.

Standpunt gemeente

Zie het gestelde onder 1.

4. Er zijn meer mogelijkheden om energie op te wekken. Onze ruimte is beperkt en vraagt om een goede benutting. Op vele daken in Echt – Susteren liggen nog geen zonnepanelen.

Standpunt gemeente

In de bijgevoegde 'Memo bijdrage zon-pv op daken, gemeente Echt - Susteren' (bijlage 1) is nader onderbouwd dat er te weinig geschikte daken in Echt-Susteren aanwezig zijn om te voorzien in de huidige en de toekomstige elektriciteitsvraag. Daarnaast kan niemand gedwongen worden om zonnepanelen op het dak te plaatsen. De gemeente kan dit alleen stimuleren. Tot slot volgt uit deze memo dat de gemeente met alleen zon op dak haar klimaatdoelen niet gaat halen.

Verder geldt dat de oppervlakte van het zonnepark Groensebos +/- 10,5 ha bedraagt. Dit is een relatief klein gedeelte (0,21 %) van de totale landbouwgrond binnen de gemeente (+/- 5.000 ha). De agrarische sector en de primaire productie van voedsel, voer en/of grondstoffen wordt daarmee niet in onevenredige mate aangetast. Door het feit dat er sprake is van multifunctioneel ruimtegebruik is er bovendien geen sprake van een totale onttrekking van de gronden aan de landbouw. De landbouwmogelijkheden zijn uiteraard beperkter, maar niet geheel onmogelijk. Bovendien geldt voor het zonnepark een tijdelijkheid, waardoor de gronden op termijn weer volledig voor de landbouw ingezet kunnen worden.

5. Bij de aanleg van het zonnepark wordt gebruik gemaakt van begroeiing in de vorm van struiken. Dit om het park aan het zicht te onttrekken. De struiken leveren volgens reclamant een overwinteringsplek op voor luizen. Dit is niet wenselijk, want luizen dragen virussen met zich mee die op een korte tijd een hele oogst kunnen vernietigen.

Standpunt gemeente

Het gebied waarbinnen de ontwikkeling van het zonnepark plaatsvindt, ligt dichtbij natuurerreinen en bossen die door middel van (zand)wegen, bermen en lanen in verbinding staan met de landbouwpercelen. Er is dus in de huidige situatie reeds een constante druk van allerlei insecten op het landbouwgebied. Plagen ontstaan in de regel in situaties waarin het ecologisch evenwicht is verstoord. De inrichting van dit zonnepark richt zich op de versterking van de biodiversiteit en natuurlijk evenwicht. Zie hiertoe hoofdstuk 6 van de 'Natuurtoets Energiepark Groensebosweg te Maria Hoop' die als bijlage 7 aan de toelichting van het bestemmingsplan is gevoegd. Op het zonnepark ontstaat een evenwichtig ecosysteem dat bijdraagt aan een meer diverse en evenwichtige omgeving waar het de soortensamenstelling betreft. Het is niet realistisch te verwachten dat hier schade van wordt ondervonden.

6. Doordat om het zonnepark een hekwerk wordt geplaatst komen er grote blokken in het veld te liggen. Deze geven volgens reclamant een sturing aan de looproutes van het wild dat in het gebied voorkomt. Er zal vele malen meer sprake zijn van looppaden op de omliggende percelen. Schade aan de teelt of bijvoorbeeld afdekmiddelen neemt dus toe. Het is ook mogelijk dat deze looppaden gevolgen hebben voor het verkeer aan de Heerdstraat. Er is daar geen wildraaster aanwezig.

Standpunt gemeente

Uit de ecologische quickscan 'Natuurtoets Energiepark Groensebosweg te Maria Hoop', die als bijlage 7 van de toelichting van het bestemmingsplan is gevoegd, blijkt dat het plangebied voor klein wild onderdeel is van een groter leefgebied ten behoeve van migreren en foerageren. Doordat het hekwerk voor klein wild passeerbaar is, zal het zonnepark onderdeel blijven van het leefgebied van de das, egel, konijn, haas, steenmarter, vos en algemene muizensoorten (paragraaf 5.7, pagina 19). Voor klein wild verandert het leefgebied dus niet. Klein wild zal dus geen route rondom het zonnepark ontwikkelen.

Voor wild zwijn en ree zal het plangebied in de nieuwe situatie niet meer geschikt zijn als onderdeel van het leefgebied. Mocht dit tot gevolg hebben dat deze zoogdieren schade aanbrengen aan bijvoorbeeld de teelt dan kan bij Gedeputeerde Staten van Limburg een aanvraag omtrent faunaschade worden ingediend.

Ten slotte heeft het aan te leggen zonnepark geen gevolgen voor het aantal oversteekmomenten van het wild over de Heerdstraat. Daarmee ontstaat er dus ook geen toename van eventuele verkeerscontactmomenten.

7. Reclamant is van mening dat er in het voortraject geen communicatie heeft plaatsgevonden. Als goede buur stel je de burens als eerste op de hoogte. Zo'n overleg is duidelijker dan alles via een publicatie te vernemen.

Standpunt gemeente

In bijlage 13 van de toelichting van het bestemmingsplan is het communicatieplan opgenomen. Hieruit blijkt dat er een uitgebreide omgevingsdialoog heeft plaatsgevonden (informatieavond, publicatie in weekblaadjes, projectwebsite), waarbij ook de burens en de naaste omgeving op de hoogte zijn gesteld van dit initiatief. Tevens heeft er op 29 maart 2021 een persoonlijk gesprek met reclamant plaatsgevonden, waarbij de onduidelijkheden met betrekking tot het initiatief zijn besproken. Gelet op het voorgaande wordt vastgesteld dat er voldoende communicatie heeft plaatsgevonden over het initiatief. Hoe de communicatie met de naastgelegen percelen heeft plaatsgevonden ten tijde van de uitvraag van de gemeente om initiatieven aan te dragen, doet hierbij verder niet ter zake. Van belang is de communicatie rondom de aanvraag van initiatiefnemer om het bestemmingsplan 'Buitengebied' te herzien ten behoeve van de realisatie van het zonnepark.

Conclusie

Deze zienswijze wordt ongegrond verklaard en geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het ontwerpbestemmingsplan.

Zienswijze 4

Samenvatting zienswijze

1. Reclamant stelt dat een energiepark (zonnepanelen) niet rendabel is. Alleen met een windmolen erbij kan het park rendabel worden. Dit omdat in de maanden oktober tot en met februari sprake is van te weinig zonlicht.

Standpunt gemeente

Een zonnepark is zeker rendabel. Mocht dit niet zo zijn dan zou hier niet in geïnvesteerd worden. De geplande windturbines zijn bedoeld om de klimaatdoelstellingen te kunnen halen. De ambitie is immers om in 2030 70% van de elektriciteit duurzaam op te wekken. Om deze reden wordt zowel ingezet op zonneparken als op windturbines.

2. Er heeft volgens reclamant geen inventarisatie plaatsgevonden van al reeds bestaande zonnepanelen binnen de gemeente Echt-Susteren.

Standpunt gemeente

Er bestaat geen noodzaak om een inventarisatie uit te voeren. Op basis van de database van de klimaatmonitor van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat kan bepaald worden hoeveel hernieuwbare energie er in de gemeente wordt geproduceerd.

3. Reclamant stelt verder dat grote bedrijfsloodsen, bijvoorbeeld Action en grote nieuwbouw, niet mee tellen voor de energietransitie van Echt-Susteren. Dit is vreemd.

Standpunt gemeente

In het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie is bepaald wat meetelt voor de energietransitie. Nederland heeft een opgave van 35 TWh hernieuwbaar zon en wind op land in 2030. Alle installaties die elektriciteit produceren uit wind- en zonne-energie tellen mee. Wel is er bij de zon-PV installaties een ondergrens voor het vermogen van 15 kW.

Waarom is er een ondergrens van 15 kW? Naast de opgave van 35 TWh hernieuwbaar zon en wind op land in 2030, is als basis voor het Klimaatakkoord uitgegaan van een autonome groei van 7 TWh kleinschalige zon-op-dak (zon op woonhuizen). Deze autonome groei is reeds meegenomen in de nationale CO2-reductiedoelstelling van minimaal 49%.

Het voorgaande betekent kortom dat als bij de grote bedrijfsloodsen sprake is van zon-PV installaties met een vermogen van meer dan 15 kW deze meegeteld worden voor de landelijke opgave van 35 TWh hernieuwbaar zon en wind op land in 2030.

4. Er vindt een waardevermindering plaats van de ingesloten/aangrenzende percelen. De agrarische activiteiten mogen niet leiden van 25 jaar zonnepanelen (wild, insecten, stof, beregeningswater). De percelen moeten financieel gecompenseerd worden als er sprake is van een waardevermindering van het agrarisch grondgebruik. Met andere woorden de opbrengst van de percelen mag niet lager worden als gevolg van het aanwezige zonnepark. De eigenaren van deze percelen moeten mee kunnen doen in de lusten en niet alleen in de lasten.

Standpunt gemeente

Planschade

Mocht er sprake zijn van een waardedaling van de betreffende onroerende zaak of inkomensschade als gevolg van de vaststelling van het bestemmingsplan dan bestaat de mogelijkheid om een aanvraag voor planschade in te dienen.

De wetgever voorziet in hoofdstuk 6 Financiële bepalingen van de Wet ruimtelijke ordening in een tegemoetkoming in de vermindering van de waarde van een onroerende zaak of inkomensschade bij de vaststelling van een bestemmingsplan. Mocht hier sprake van zijn dan kan reclamant altijd een aanvraag om planschade bij de gemeente indienen. Blijkt dat er daadwerkelijk sprake is van een waardedaling/inkomensschade dan zal reclamant hier financieel in tegemoet worden gekomen.

Aansprakelijkheid verminderde productie panelen door beregening/stof

Reclamant doelt op het beregeningswater en het stof dat mogelijk op de zonnepanelen terecht kan komen, waardoor de productie van de panelen afneemt. Hij wil hier niet aansprakelijk voor gesteld worden.

Mocht hier sprake van zijn dan is dit voor risico van eigenaar, gebruiker en/of exploitant van het perceel/zonnepark. Reclamant zal hier door initiatiefnemer niet voor aansprakelijk gesteld worden. Uiteraard moet er wel geen sprake zijn van het opzettelijk over de perceelgrenzen heen sproeien.

Met reclamant heeft verder op 29 maart 2021 een persoonlijk gesprek plaatsgevonden waar dit punt ook is besproken. Initiatiefnemer heeft tijdens dit overleg aangegeven een privaatrechtelijke overeenkomst met reclamant te willen aangaan om hem van deze aansprakelijkheid te vrijwaren. Reclamant heeft dit aanbod geaccepteerd.

Verminderde opbrengst landbouwperceel door insecten

Het gebied waarbinnen de ontwikkeling van het zonnepark plaatsvindt ligt dichtbij natuurterreinen en bossen die door middel van (zand)wegen, bermen en lanen in verbinding staan met de landbouwpercelen. Er is dus in de huidige situatie reeds een constante druk van allerlei insecten op het landbouwgebied. Plagen ontstaan in de regel in situaties waarin het ecologisch evenwicht is verstoord. De inrichting van dit zonnepark richt zich op de versterking van de biodiversiteit en natuurlijk evenwicht. Zie hiertoe hoofdstuk 6 van de 'Natuurtoets Energiepark Groensebosweg te Maria Hoop' die als bijlage 7 aan de toelichting van het bestemmingsplan is gevoegd. Op het zonnepark ontstaat een evenwichtig ecosysteem dat bijdraagt aan een meer diverse en evenwichtige omgeving waar het de soortensamenstelling betreft. Het is niet realistisch te verwachten dat hier schade van wordt ondervonden.

Mogelijke wildschade

Uit de ecologische quickscan 'Natuurtoets Energiepark Groensebosweg te Maria Hoop', die als bijlage 7 van de toelichting van het bestemmingsplan is gevoegd, blijkt dat het plangebied voor klein wild onderdeel is van een groter leefgebied ten behoeve van migreren en foerageren. Doordat het hekwerk voor klein wild passeerbaar is, zal het zonnepark onderdeel blijven van het leefgebied van de das, egel, konijn, haas, steenmarter, vos en algemene muizensoorten (paragraaf 5.7, pagina 19). Voor klein wild verandert het leefgebied dus niet. Klein wild zal dus geen route rondom het zonnepark ontwikkelen.

Voor wild zwijn en ree zal het plangebied in de nieuwe situatie niet meer geschikt zijn als onderdeel van het leefgebied. Mocht dit tot gevolg hebben dat deze zoogdieren schade aanbrengen aan bijvoorbeeld de teelt dan kan bij Gedeputeerde Staten van Limburg een aanvraag omtrent faunaschade worden ingediend.

5. Er bestaat geen duidelijkheid over de invulling van de gebiedscompensatie. Twee tot vijf procent van de opbrengsten wordt gebruikt voor gebiedscompensatie. Als de zonneparken op agrarische gronden worden gerealiseerd dan moet dit geld ook gebruikt worden ten behoeve van de landbouw en niet voor maatschappelijke projecten.

Standpunt gemeente

Ten behoeve van de omgeving wordt een omgevingsfonds opgezet. Jaarlijks wordt € 0,40 per jaarlijks geproduceerde MWh door de zonneweide afgedragen aan dit omgevingsfonds. Het exacte bedrag wordt jaarlijks na afloop van het boekjaar bepaald aan de hand van de formeel gerealiseerde productiecijfers. In de anterieure overeenkomst met de gemeente zijn hier specifieke afspraken over worden gemaakt.

De bestemming van de gelden van dit fonds mag alleen de lokale gemeenschap dienen en de gelden worden uitsluitend gebruikt voor maatschappelijk/publieke doeleinden. Dit fonds wordt beheerd door de gemeente. Het gebruik van het fonds wordt verder nader uitgewerkt in een wijziging op de 'Structuurvisie Echt – Susteren, 2012 – 2025'. Deze wijziging wordt in september 2021 ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

6. Een bestemmingswijziging voor 25 jaar is een wassen neus. Wanneer de bestemming voor de zonnepanelen geldend is dan geldt dit ook voor eventuele andere ideeën of plannen in de breedste zin van het woord. Kunnen teelt ondersteunende voorzieningen bijvoorbeeld ook gerealiseerd worden met een ontheffing voor 25 jaar?

Standpunt gemeente

Voor het zonnepark is een looptijd aangehouden van 25 jaar. In het bestemmingsplan is een permanente bestemming voor het park opgenomen. In het bestemmingsplan is verder een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om het zonnepark te kunnen verwijderen wanneer het niet meer in gebruik is of niet wordt gerealiseerd. Kortom, er is geen sprake van een bestemmingswijziging voor 25 jaar. De vraag of bijvoorbeeld teelt ondersteunende voorzieningen ook gerealiseerd kunnen worden voor de duur van 25 jaar kan alleen beoordeeld worden aan de hand van een ingediende aanvraag voor een omgevingsvergunning.

7. Het is vreemd dat individuele projecten niet gecommuniceerd zijn met de naast gelegen eigenaren voor de ontwikkeling c.q. toewijzing.

Standpunt gemeente

Initiatiefnemer heeft een aanvraag ingediend voor de realisatie van een zonnepark. De raad dient een besluit te nemen op deze aanvraag. Binnen dit kader weegt de raad af of dit project op zichzelf aanvaardbaar is. Hierbij wordt onder andere afgewogen of het project past binnen de drie beleidspijlers van de gemeente (landschappelijke kwaliteit, (financiële participatie) en draagvlak). Wat betreft de beleidspijler draagvlak heeft initiatiefnemer een communicatieplan opgesteld en uitgevoerd. Zie hiertoe bijlage 13 van de toelichting van het bestemmingsplan. Gelet hierop wordt vastgesteld dat het initiatief in voldoende mate is gecommuniceerd. Hoe de communicatie met de naastgelegen percelen heeft plaatsgevonden ten tijde van de uitvraag van de gemeente om initiatieven aan te dragen, doet hierbij verder niet ter zake. Van belang is de communicatie rondom het aangevraagde initiatief.

Conclusie

Deze zienswijze wordt ongegrond verklaard en geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het ontwerpbestemmingsplan.

Zienswijze 5

Samenvatting zienswijze

1. Reclamant stelt dat het gebied Groensebos veel ijzerhoudend grondwater bevat. In de gehele communicatie en documentatie van het zonnepark is dit buiten beschouwing gelaten. Bij berekening van het agrarische perceel zal o.a. door de wind waternevel op de zonnepanelen terecht komen. Deze nevel laat een filmlaag achter die niet zonder meer van de panelen is te verwijderen. Ook door de (grond)bewerkingen kan stofvorming/neerslag ontstaan en overlast veroorzaken. Aangrenzende grondeigenaren kunnen niet verantwoordelijk worden gehouden voor schade/minder opbrengst van de zonnepanelen. Is hier over nagedacht bij de toekenning in dit gebied?

Standpunt gemeente

Mocht hier sprake van zijn dan is dit voor risico van eigenaar, gebruiker en/of exploitant van het perceel/zonnepark. Reclamant zal hier door initiatiefnemer niet voor aansprakelijk gesteld worden. Uiteraard moet er wel geen sprake zijn van het opzettelijk over de perceelgrenzen heen sproeien.

Met reclamant heeft verder op 29 maart 2021 een persoonlijk gesprek plaatsgevonden waar dit punt ook is besproken. Initiatiefnemer heeft tijdens dit overleg aangegeven een privaatrechtelijke overeenkomst met reclamant te willen aangaan om hem van deze aansprakelijkheid te vrijwaren. Reclamant heeft dit aanbod (nog) niet geaccepteerd.

2. Vervolgens stelt reclamant de vraag of het niet mogelijk was om het zonnepark anders in te richten. Eén aaneengesloten blok i.p.v. losse percelen? Er hadden bijvoorbeeld gronden geruimd kunnen worden wanneer in het begin stadium van de ontwikkeling de aangrenzende grondeigenaren waren geïnformeerd.

Standpunt gemeente

De initiatiefnemer van dit zonnepark heeft bij de gemeente een aanvraag ingediend tot herziening van het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied'. De raad dient een besluit te nemen op deze aanvraag. Immers, uit de jurisprudentie⁴ blijkt dat indien een project op zichzelf aanvaardbaar is, kan het bestaan van alternatieven slechts dan tot het onthouden van medewerking nopen, indien op voorhand duidelijk is dat door verwezenlijking van de alternatieven een gelijkwaardig resultaat kan worden bereikt met aanmerkelijk minder bezwaren.

⁴ Zie bijvoorbeeld de uitspraak van de ABRvS van 23 januari 2019, 201804681/1/A1, ECLI:NL:RVS:2019:178.

Reclamant geeft aan dat er eventueel gronden geruild hadden kunnen worden. Op voorhand is echter niet duidelijk of er een overeenstemming bereikt kan worden wat betreft de grondruil. Er moet verder niet alleen overeenstemming bereikt worden met reclamant, maar ook met de overige omliggende grondeigenaren om het bedoelde blok te kunnen verwezenlijken. Gelet hierop is niet op voorhand duidelijk dat door verwezenlijking van het alternatief een gelijkwaardig resultaat kan worden bereikt met aanmerkelijk minder bezwaren. Daarmee bestaat er ook geen aanleiding om medewerking te onthouden aan de aanvraag.

3. Reclamant vervolgt met de vraag hoe pijler 3 van de beoordelingsmatrix beoordeeld is inzake zonnepark Groensebos. In het voortraject is geen enkele communicatie geweest met de aangrenzende grondeigenaren. Deze werden pas op de hoogte gesteld van de plannen via het eerste Webinar op 20 januari 2021. De vragen die tijdens dit Webinar zijn gesteld, werden in het tweede Webinar afgedaan als dat eigenaren angstig waren en de vragen werden ter zijde geschoven. Na de Webinars is met een aantal grondeigenaren een aparte bijeenkomst georganiseerd door NaGa solar met een initiatiefnemer. Uit deze bijeenkomst zijn geen concrete antwoorden op de vragen gekomen. Hiermee is er geen helderheid verschaft over de problematiek.

Standpunt gemeente

Initiatiefnemer heeft een aanvraag ingediend voor de realisatie van een zonnepark. De raad dient een besluit te nemen op deze aanvraag. Binnen dit kader weegt de raad af of dit project op zichzelf aanvaardbaar is. Hierbij wordt onder andere afgewogen of het project past binnen de drie beleidspijlers van de gemeente (landschappelijke kwaliteit, (financiële participatie) en draagvlak). Wat betreft de beleidspijler draagvlak heeft initiatiefnemer een communicatieplan opgesteld en uitgevoerd. Zie hiertoe bijlage 13 van de toelichting van het bestemmingsplan. Gelet hierop wordt vastgesteld dat het initiatief in voldoende mate is gecommuniceerd. Hoe de communicatie met de naastgelegen percelen heeft plaatsgevonden ten tijde van de uitvraag van de gemeente om initiatieven aan te dragen, doet hierbij verder niet ter zake. Van belang is de communicatie rondom het aangevraagde initiatief.

Verder wordt verwezen naar het gestelde onder 1 en 5.

4. Reclamant geeft aan dat door NaGa Solar een overeenkomst is geopperd met een aantal vage voorstellen. Deze overeenkomst is alles behalve helder en dus niet sluitend. Hier kan reclamant niet mee akkoord gaan.

Standpunt gemeente

Deze mededeling wordt voor kennisgeving aangenomen.

5. Reclamant constateert dat in de huidige vorm grote hagen rondom het zonnepark worden geplant. De Groensebos is een akker-/tuinbouwgebied. Uitbreiding van de insectenpopulatie is niet gewenst. Met de huidige wetgevingen in gewasbeschermingen en de daarbij behorende beperkingen in het aantal beschikbare chemische middelen zijn hagen en de daarbij behorende insectenpopulaties niet gewenst. Het zelfde geldt voor onkruidbestrijding. Hoe kunnen verdere garanties gegeven worden dat schadelijke beplanting op het zonnepark wordt bestreden? Een planschadeclaim is niet uit te sluiten.

Planschade

Mocht er sprake zijn van een waardedaling van de betreffende onroerende zaak of inkomensschade als gevolg van de vaststelling van het bestemmingsplan dan bestaat de mogelijkheid om een aanvraag voor planschade in te dienen.

De wetgever voorziet in hoofdstuk 6 Financiële bepalingen van de Wet ruimtelijke ordening in een tegemoetkoming in de vermindering van de waarde van een onroerende zaak of inkomensschade bij de vaststelling van een bestemmingsplan. Mocht hier sprake van zijn dan kan reclamant altijd een aanvraag om planschade bij de gemeente indienen. Blijkt dat er daadwerkelijk sprake is van

een waardedaling/inkomensschade dan zal reclamant hier financieel in tegemoet worden gekomen.

Insecten

Het gebied waarbinnen de ontwikkeling van het zonnepark plaatsvindt, ligt dichtbij natuurterreinen en bossen die door middel van (zand)wegen, bermen en lanen in verbinding staan met de landbouwpercelen. Er is dus in de huidige situatie reeds een constante druk van allerlei insecten op het landbouwgebied. Plagen ontstaan in de regel in situaties waarin het ecologisch evenwicht is verstoord. De inrichting van dit zonnepark richt zich op de versterking van de biodiversiteit en natuurlijk evenwicht. Zie hiertoe hoofdstuk 6 van de 'Natuurtoets Energiepark Groensebosweg te Maria Hoop' die als bijlage 7 aan de toelichting van het bestemmingsplan is gevoegd. Op het zonnepark ontstaat een evenwichtig ecosysteem dat bijdraagt aan een meer diverse en evenwichtige omgeving waar het de soortensamenstelling betreft. Het is niet realistisch te verwachten dat hier schade van wordt ondervonden.

Schadelijk onkruid

Voor de landschappelijke inpassing worden lokale en inheemse reguliere soorten i.c. grassen, kruiden, planten, struiken, heesters, gebruikt. Daar zitten geen schadelijke soorten bij.

Daarnaast vindt regelmatig beheer en onderhoud plaats (zie paragraaf 4.6 landschapsplan), waarbij een en ander kort wordt gehouden. Doel is versterken van biodiversiteit en niet het verspreiden van schadelijke, gewasbedreigende soorten.

6. Op de Groensebos is volgens reclamant sprake van klein wild en wilde zwijnen. Door de aanwezige hekken gaan zij een 'route' ontwikkelen om het zonnepark heen. De wildschade aan gewassen op de omliggende percelen zal alleen maar toenemen.

Standpunt gemeente

Uit de ecologische quickscan 'Natuurtoets Energiepark Groensebosweg te Maria Hoop', die als bijlage 7 aan de toelichting van het bestemmingsplan is gevoegd, blijkt dat het plangebied voor klein wild onderdeel is van een groter leefgebied ten behoeve van migreren en foerageren. Doordat het hekwerk voor klein wild passeerbaar is, zal het zonnepark onderdeel blijven van het leefgebied van de das, egel, konijn, haas, steenmarter, vos en algemene muizensoorten (paragraaf 5.7, pagina 19). Voor klein wild verandert het leefgebied dus niet. Klein wild zal dus geen route rondom het zonnepark ontwikkelen.

Voor wild zwijn en ree zal het plangebied in de nieuwe situatie niet meer geschikt zijn als onderdeel van het leefgebied. Mocht dit tot gevolg hebben dat deze zoogdieren schade aanbrengen aan bijvoorbeeld de teelt dan kan bij Gedeputeerde Staten van Limburg een aanvraag omtrent faunaschade worden ingediend.

7. Indiener heeft het volgende voorstel. Op dit moment vindt er een ruilverkaveling plaats genaamd de 'Schil van Montfort'. In deze fase ligt al een mogelijkheid tot kavelruil om het perceel van reclamant te verplaatsen met één van de initiatiefnemers. Mocht de kavelruil doorgang vinden dan zal reclamant de zienswijze laten vallen.

Standpunt gemeente

Dit betreft onderhandelingen tussen één van de initiatiefnemers en reclamant en wordt voor kennisgeving aangenomen.

Conclusie

Deze zienswijze wordt ongegrond verklaard en geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het ontwerpbestemmingsplan.

Zienswijze 6 (13x ingediend)

1. Reclamant stelt dat de gemeente rekening moet houden met de nieuwe Omgevingswet zeker bij ingewikkelde ruimtelijke vraagstukken waarbij een ruimtelijke en maatschappelijke motivatie voorwaardelijk is voor uitgebreide ruimtelijke procedures zoals nodig voor zonneparken in een landschappelijk buitengebied.

Standpunt gemeente

De Omgevingswet is geen geldend wettelijk kader. Deze wet treedt naar verwachting pas in juli 2022 in werking. Het onderhavige bestemmingsplan moet daarom voldoen aan het nu geldende wettelijke kader zijnde de Wet ruimtelijke ordening.

2. De Nederlandse regering heeft het Klimaatakkoord van Parijs getekend en ter invulling daarvan een Klimaatplan 2021-2030 opgesteld, met volgens reclamant, bindende spelregels. Door reclamant wordt aangenomen dat landelijke beleidskaders invloed moeten hebben op gemeentelijke beslissingen. In paragraaf 2.2.5 is het nationaal beleid voor landbouw en landgebruik geformuleerd. De rijksoverheid hecht groot belang aan het goed gebruik van landbouwgrond. Ze geeft aan dat in 2030 alle Nederlandse landbouwbodems duurzaam beheerd worden, waarbij ook CO2 opslag wordt bevorderd. Het klimaatplan geeft tevens aan hoe de ruimtelijke inpassing van een duurzaam energiesysteem wordt ingevuld. De Nederlandse overheid geeft niet alleen het belang van duurzame energie, maar ook van landbouw voor Nederland aan. Hier moet zorgvuldig mee omgegaan worden. De rijksoverheid stimuleert samen met de LTO een transitie naar kringlooplandbouw en alternatieve landbouw. Voor al deze ontwikkelingen zijn landbouwgronden nodig, welke schaars zijn in Nederland.

Standpunt gemeente

Om een goede afweging te kunnen maken voor het inzetten van landbouwgronden voor zonneparken is in het Klimaatakkoord de zonneladder opgenomen. Deze zonneladder is tevens verwerkt in de Omgevingsvisie van de provincie Limburg. In de zonneladder is een voorkeursvolgorde opgenomen voor locaties voor het plaatsen van zonnepanelen. De inzet van de landbouwgronden voor zonneparken wordt zowel in de rijks- als in de provinciale zonneladder niet uitgesloten. Wel moet er een zorgvuldige afweging gemaakt worden. Deze afweging is ook in het voorliggende bestemmingsplan gemaakt. Zie bijlage 11 van de bestemmingsplantoelichting waar de Limburgse Zonneladder is onderbouwd. Binnen dit kader wordt tevens verwezen naar de bijgevoegde 'Memo bijdrage zon-pv op daken, gemeente Echt - Susteren' (bijlage 1). In deze memo is onderbouwd waarom met alleen zon op dak de gemeente haar klimaatdoelen niet gaat halen.

3. Reclamant vervolgt door te stellen dat de natuur- en milieufederaties een zonneladder hebben opgesteld. Deze bestaat uit 4 treden. Er wordt door de gemeente ingezet op treden 3 (combineren met gevoelige functies) en 4 (grootschalige enkelvoudig). Waarschijnlijk heeft de gemeente geen beleid dat rekening houdt met de zonneladder.

Standpunt gemeente

In het gemeentelijke beleid is de zonneladder inderdaad niet opgenomen. Echter, initiatieven moeten naast het rijks- en gemeentelijke beleid ook getoetst worden aan het provinciale beleid. Zoals onder punt 2 reeds aangegeven is in de (ontwerp)Omgevingsvisie Limburg de Limburgse Zonneladder opgenomen. In het kader van het wettelijk vooroverleg heeft de provincie Limburg de gemeente geadviseerd om deze zonneladder nader te onderbouwen. Zie bijlage 11 van de bestemmingsplantoelichting waar de Limburgse Zonneladder is onderbouwd. Binnen dit kader wordt tevens verwezen naar de bijgevoegde 'Memo bijdrage zon-pv op daken, gemeente Echt - Susteren' (bijlage 1). Uit deze memo volgt dat met alleen zon op dak de gemeente haar klimaatdoelen niet gaat halen.

4. De gemeente heeft volgens reclamant geen beleid vastgesteld voor zonneparken en lift nu mee met een aantal initiatieven van derden. De gemeente houdt hierbij geen enkele rekening met de zonneladder. Er is geen beleid en daardoor is de ruimtelijke motivatie beperkt tot ad hoc en enkel geldend voor de voorliggende plannen.

Standpunt gemeente

De stelling dat de gemeente geen beleid heeft vastgesteld, is niet juist. De raad heeft in de vergadering van 26 september 2019 het 'Beleidskader zonneparken en windparken gemeente Echt-Susteren' vastgesteld. Dit beleid omvat drie beleidspijlers 'landschappelijke kwaliteit', 'draagvlak' en '(financiële) participatie'. De initiatieven die zijn ingediend, zijn aan de hand van deze drie beleidspijlers getoetst. Verder is, zoals onder punt 2 en 3 reeds aangegeven, ook rekening gehouden met de zonneladder.

5. De gemeente maakt zich sterk met het Cittaslow keurmerk en wil dit uitdragen. Een zonnepark van deze omvang en inbreuk op het buitengebied past hier niet in volgens reclamant. Duurzame landbouw (kringlooplandbouw) die voor voedsel in de regio zorgt, past hier uitdrukkelijk in. Zowel de landelijke als de gemeentelijke overheid dient invulling te geven aan het Klimaatakkoord van Parijs. Gemeentes dienen zich aan het klimaatplan van de rijksoverheid te houden. Naast afspraken over het opwekken van duurzame energie staan hierin ook afspraken over landbouw en natuurontwikkeling, biodiversiteit en nieuwe vormen van landbouw.

Standpunt gemeente

Initiatiefnemer heeft een aanvraag ingediend voor de realisatie van een zonnepark. De raad dient een besluit te nemen op deze aanvraag. Binnen dit kader weegt de raad af of dit project op zichzelf aanvaardbaar is. Hierbij wordt ook getoetst of het project past binnen het rijksbeleid. Deze toetsing aan het rijksbeleid is opgenomen in de toelichting behorende bij het bestemmingsplan. Hier uit blijkt dat het project binnen het beleid past.

6. Reclamant heeft moeite met de aanleg van hectares zonnepanelen, omdat:
  - a. Het uitgangspunt hoort te zijn dat we de aarde niet hebben geërfd van onze voorouders, maar te leen hebben van onze kinderen. Dat geeft een grote verantwoordelijkheid voor de gemeente om te beslissen hoe voor de komende 30 jaar om te gaan met de grond waar we nu over praten.
  - b. Voor 30 jaar wordt landbouwgrond onttrokken aan het gebruik, zelfs aan toekomstig ander agrarisch gebruik zoals agroforestry en voedselbossen. Er is te verwachten dat deze vormen de komende paar jaren sterk opkomen. De gemeente geeft echter voor 30 jaar 22 hectare goede grond weg aan een zonnepark. Dat getuigt niet van een lange termijn visie.
  - c. Het geld dat verdiend wordt met de aanleg van het zonnepark verdwijnt uit de gemeente. Dit gaat namelijk naar de grondeigenaar en investeerders.
  - d. Door het aanleggen van zonneparken wordt het buitengebied verschaald, waardoor voor 30 jaar ontwikkelingen die voor inkomsten kunnen zorgen worden tegen gehouden. Denk aan recreatie, nieuwe vormen van landbouw, natuurontwikkeling en eventueel woningbouw.
  - e. De aanleg van de zonneparken is in strijd met de Cittaslow erkenning en gedachte.
  - f. De aanleg van de zonneparken belemmert de opslag van CO₂ in de bodem (door vastleggen koolstof).
  - g. De aanleg van de 5 zonneparken in landelijk gebied is in strijd met het klimaatplan 2021-2030 van de rijksoverheid.

Standpunt gemeente

Ad a.

Deze zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen.

Ad b.

Allereerst worden de landbouwgronden voor 25 jaar ingezet voor het gebruik als zonnepark en niet voor 30 jaar. De totale omvang van het onderhavige zonnepark ontwikkeling bedraagt verder circa 10,5 ha en geen 22 ha. Daarnaast worden de gronden niet geheel onttrokken aan de landbouw. Uit het landschapsplan blijkt dat de gronden tevens voor extensieve landbouwdoeleinden worden gebruikt. Dit is ook passend binnen het gemeentelijke beleidskader. Uit de beleidspijler 'landschappelijke kwaliteit' volgt immers dat er sprake moet zijn van multifunctioneel gebruik van de gronden.

Ad c.

Deze stelling is te kort door de bocht. Uit de beleidspijler '(financiële) participatie' volgt dat er sprake moet zijn van een profijtplan dat er voor moet zorgen dat ook de lokale gemeenschap kan profiteren van het zonnepark. Hier beneden wordt kort ingegaan op de afspraken die gemeente hierover heeft gemaakt met initiatiefnemer. Voor het gehele profijtplan wordt verwezen naar bijlage 12 van de bestemmingsplantoelichting.

Lokaal eigendom

Initiatiefnemer heeft een anterieure overeenkomst met de gemeente gesloten. Bepaald is dat de lokale gemeenschap minstens voor 50% eigenaar moet zijn en blijven van het zonnepark. Met de lokale gemeenschap wordt bedoeld inwoners/bedrijven van de gemeenten Echt-Susteren, Roerdalen en Maasgouw. Als het realiseren van 50% lokaal eigendom onmogelijk blijkt te zijn dan moet de exploitant met de Echt-Susteren Energie Coöperatie 'Echt Duurzaam' U.A. in overleg treden met de gemeente hoe verder te gaan.

Bijdrage omgevingsfonds

Ook de inwoners die niet kunnen of niet willen investeren, moeten kunnen profiteren van het zonnepark. Dit doet de exploitant door, gedurende de looptijd van het zonnepark, een jaarlijkse bijdrage te storten in een omgevingsfonds van de gemeente. Deze bijdrage is geregeld in de met initiatiefnemer gesloten anterieure overeenkomst en bedraagt € 0,40,— per jaarlijks geproduceerde MWh. De gelden worden ingezet voor de lokale gemeenschap die in de nabijheid van het zonnepark wonen. De gelden zijn bedoeld voor ruimtelijke ontwikkelingen met een maatschappelijk/publiek doel.

Ad d.

Verwezen wordt naar ad c. waaruit blijkt dat uit het zonnepark inkomsten worden genereerd. Verder is onder ad b al aangegeven dat er sprake dient te zijn van multifunctioneel grondgebruik. Naast het gebruik van de gronden voor extensieve landbouw volgt uit het landschapsplan dat de gronden tevens worden ingezet voor recreatief gebruik en natuurontwikkeling. Het zonnepark ligt nabij recreatieve wandel- en fietsroutes. Qua recreatie is het zonnepark een meerwaarde, omdat ter plaatse een recreatieve en educatieve verblijfplaats wordt gecreëerd met picknickplaatsen en informatieborden. Gelet hierop wordt dus niet ingezien waarom er sprake zou zijn van een vershraling van het buitengebied.

Ad e.

De gemeente wil in 2040 energieneutraal zijn. Om deze duurzaamheidsdoelstelling te kunnen halen zijn zonneparken op landbouwgrond noodzakelijk. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken, is door de raad het beleidskader 'Beleidskader zonneparken en windparken gemeente Echt-Susteren' vastgesteld. Door een deskundig panel is vervolgens beoordeeld of de aanvraag voldoet aan de drie beleidspijlers van dit beleidskader zijnde: 'landschappelijke kwaliteit', 'draagvlak' en '(financiële) participatie'. Geoordeeld is dat het initiatief passend is binnen deze drie beleidspijlers. Met het oog op een energieneutraal Echt-Susteren in 2040 en de wijze waarop het beoordelingsproces is opgepakt (aandacht voor de verschillende belangen), maakt dat het initiatief volledig binnen het Cittaslow principe past.

Ad f.

Uit de toelichting van het Klimaatakkoord blijkt dat CO₂-opslag plaatsvindt in bomen, bodem en gras. Daarnaast leidt een minimale grondbewerking en gebruik van lichtere machines tot reductie van CO₂-uitstoot.

Uit het landschapsplan (bijlage 1 van de planregels) blijkt dat de gronden met een kruidenrijk grasland ingezaaid zullen worden. Gras slaat CO₂ op. Dit grasland wordt verder of extensief begraasd door schapen of 2 keer per jaar gemaaid. Daarmee vindt er dus geen grondbewerking meer plaats en worden de gronden minder bereiden door zware landbouwmachines. Tevens wordt het gehele zonnepark met groen ingepast. Ook dit groen slaat CO₂ op. Gelet op het voorgaande sluit het agrarische medegebruik en de landschappelijke inpassing van de gronden dus aan bij de landbouwdoelstellingen van het Klimaatakkoord, zijnde CO₂ opslag en CO₂ reductie.

Ad g.

Zie de beantwoording onder punt 2.

7. Volgens reclamant heeft de wethouder tijdens een voorlichtingsbijeenkomst aangegeven dat er niet voldoende dakoppervlak beschikbaar is om aan de eisen van de rijksoverheid te voldoen. Daarom zijn er 5 zonneparken noodzakelijk. Indiener heeft daarom zelf naar relevante informatie gezocht. De conclusie van indiener is dat er 62,8 ha potentieel dakoppervlak op de bestaande daken in de gemeente aanwezig is. Dit levert een besparing van 170 ha aan landbouwgebied op ofwel 8 keer de grootte van het zonnepark Putbroekerbosweg. Het plan zonnepark Putbroekerbosweg hoeft dus niet uitgevoerd te worden als slechts 15% van al deze daken worden vol gelegd. Met het vol leggen van ca. 25 % van het dakoppervlak hoeven de andere parken ook niet aangelegd te worden. Er is dus geen enkele reden om op dit moment zonneparken in landbouwgebied aan te leggen.

Standpunt gemeente

Alternatief versus aanvraag

De initiatiefnemer van dit zonnepark heeft bij de gemeente een aanvraag ingediend tot herziening van het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied'. De raad dient een besluit te nemen op deze aanvraag. Immers, uit de jurisprudentie⁵ blijkt dat indien een project op zichzelf aanvaardbaar is, kan het bestaan van alternatieven slechts dan tot het onthouden van medewerking nopen, indien op voorhand duidelijk is dat door verwezenlijking van de alternatieven een gelijkwaardig resultaat kan worden bereikt met aanmerkelijk minder bezwaren. Reclamant stelt dat de zonneparken niet gerealiseerd hoeven te worden als 25% van de dakoppervlakte, zoals door reclamant berekend, vol gelegd wordt met zonnepanelen. Initiatiefnemer is echter geen eigenaar van de daken. Hierdoor is op voorhand al duidelijk dat met het alternatief geen gelijkwaardig resultaat kan worden bereikt met aanmerkelijk minder bezwaren. Het door reclamant aangedragen alternatief is dus geen argument om medewerking aan de aanvraag te onthouden.

Berekening dakoppervlakte

Reclamant heeft een berekening gemaakt van het aanwezige dakoppervlak in de gemeente. Op basis van deze berekening heeft hij de conclusie getrokken dat er voldoende dakoppervlakte in de gemeente aanwezig is en dat daarom de zonneparken niet noodzakelijk zijn. In de bijgevoegde bijlage 2 is onderbouwd waarom deze berekening een vertekend beeld geeft en dus in twijfel wordt getrokken.

8. Ten slotte verwacht reclamant dat het verweer van de gemeente is, dat ze geen zeggenschap heeft over koopwoningen en bedrijfspanden. Het is reclamant echter niet bekend dat de gemeente stappen heeft gezet om de eigenaren aan te sporen om zonnepanelen te plaatsen. De gemeente zou bijvoorbeeld met derden partijen zonnepanelen kunnen voorfinancieren. Een ander voorbeeld is zonnepanelen boven parkeerplaatsen.

Standpunt gemeente

Zoals uit de onderbouwing van de zonneladder blijkt, zet de gemeente zowel in op trede 1 (zon op dak) als op trede 4 (zon op landbouwgrond). Er is een RES (Regionale Energie Strategie Midden – Limburg) brede aanpak voor het stimuleren van de aanleg van zonnepanelen op dak. Deze regionale aanpak richt zich naast de particuliere daken ook op daken van bedrijven en commercieel vastgoed. MKB-bedrijven die willen verduurzamen worden hier vanuit de gemeente in ondersteund.

Conclusie

Deze zienswijze wordt ongegrond verklaard en geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het ontwerpbestemmingsplan.

Zienswijze 7

⁵ Zie bijvoorbeeld de uitspraak van de ABRvS van 23 januari 2019, 201804681/1/A1, ECLI:NL:RVS:2019:178.

1. Reclamant stelt allereerst dat het wenselijk beleid van de overheid niet is gevolgd. De zogenaamde zonneladder moet voorkomen dat landbouw- en natuurgrond worden benut voor zonnepanelen, tenzij in uiterste noodzaak. Zowel bij particulieren als bij bedrijven is nog dakoppervlak beschikbaar. Enorme warehouses hebben geen zonnepanelen op de daken. Deze warehouses hebben ook al groen opgeslokt. Enige compensatie door zonnepanelen op de daken lijkt reclamant terecht. Bermen langs wegen en spoorlijnen zijn ook een optie volgens reclamant.

Standpunt gemeente

In bijlage 11 van de toelichting bij het bestemmingsplan is de onderbouwing van de Limburgse Zonneladder opgenomen. De provincie Limburg heeft tijdens de zienswijzenperiode medegedeeld geen aanleiding te zien om een zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan in te dienen. Dit betekent dus dat de provincie Limburg akkoord is gegaan met de onderbouwing van de Limburgse Zonneladder.

Uit de onderbouwing van de zonneladder blijkt dat de gemeente inzet op treden 1 (zon op dak) en 4 (zon op landbouwgronden) van de zonneladder. Dit betekent kortom dat er niet volop wordt ingezet op zon op land, maar ook op zon op dak. Tevens wordt ingezet op het besparen van energie. Wat niet verbruikt wordt, hoeft namelijk ook niet opgewekt te worden.

Wat betreft trede 1 is aan de hand van de bijgevoegde 'Memo bijdrage zon-pv op daken, gemeente Echt - Susteren' (bijlage 1) nader onderbouwd dat er te weinig geschikte daken in Echt-Susteren aanwezig zijn om te voorzien in de huidige en de toekomstige elektriciteitsvraag. Daarnaast kan niemand gedwongen worden om zonnepanelen op het dak te plaatsen. De gemeente kan dit alleen stimuleren. Tot slot volgt uit deze memo dat de gemeente met alleen zon op dak haar klimaatdoelen niet gaat halen.

Wat betreft de invulling van de treden 2 en 3 is reeds in de onderbouwing van de Limburgse Zonneladder aangegeven dat locaties ook voorhanden moeten zijn. In de zienswijze wordt als voorbeeld de bermen langs wegen en spoorlijnen aangehaald. Wat betreft de realisatie van zonnepanelen in bermen langs wegen is contact geweest met Rijkswaterstaat (RWS). De berm langs de A2 is immers een potentiële locatie om zonnepanelen aan te leggen. Echter, de grond is eigendom van RWS en deze heeft aangegeven geen zonnepanelen te willen plaatsen. Ook is het voormalige rangeerterrein in Susteren een potentiële locatie om zonnepanelen te plaatsen. Deze locatie wordt momenteel onderzocht op haalbaarheid. Kortom, er heeft wel degelijk een beoordeling van locaties in en buiten de bebouwde kom plaatsgevonden, maar deze zijn om verschillende redenen (nog) niet inzetbaar of gewoonweg niet voorhanden (bv. voormalige stortplaatsen of restruimten op bedrijventerreinen).

2. Ten tweede stelt reclamant het volgende. Landbouwgebied blijft in de toekomst nodig. Wanneer minder vlees de norm wordt, zal meer plantaardig voedsel verbouwd moeten worden. Dit vergt veel meer oppervlakte. Beplanting neemt CO2 en stikstof op. Verder is groen gebied een trekpleister voor toerisme, waarmee ook de lokale economie gebaat is.

Standpunt gemeente

Landbouwgrond noodzakelijk voor voedselvoorziening

De totale ontwikkeling van de 5 zonneparken betreft +/- 55 ha. Dit is een relatief klein gedeelte (1,1 %) van de totale landbouwgrond binnen de gemeente (+/- 5.000 ha). De agrarische sector en de primaire productie van voedsel, voer en/of grondstoffen wordt daarmee niet in onevenredige mate aangetast. Door het feit dat er sprake is van multifunctioneel ruimtegebruik is er verder geen sprake van een totale onttrekking van de gronden aan de landbouw. De landbouwmogelijkheden zijn uiteraard beperkter, maar niet geheel onmogelijk. Bovendien geldt voor alle parken een tijdelijkheid, waardoor de gronden op termijn weer volledig voor de landbouw ingezet kunnen worden.

Opname CO2 door beplanting

Uit de toelichting van het Klimaatakkoord blijkt dat CO2-opslag plaatsvindt in bomen, bodem en gras. Daarnaast leidt een minimale grondbewerking en gebruik van lichtere machines tot reductie van CO2-uitstoot.

Uit het landschapsplan (bijlage 1 van de planregels) blijkt dat de gronden met een kruidenrijk grasland ingezaaid zullen worden. Gras slaat CO2 op. Dit grasland wordt verder of extensief begraasd door schapen of 2 keer per jaar gemaaid. Daarmee vindt er dus geen grondbewerking meer plaats van de gronden en worden de gronden minder bereiden door zware landbouwmachines. Tevens wordt het gehele zonnepark met groen ingepast. Ook dit groen slaat CO2 op. Gelet op het voorgaande sluit het agrarische medegebruik en de landschappelijke inpassing van de gronden dus aan bij de landbouwdoelstellingen van het Klimaatakkoord, zijnde CO2 opslag en CO2 reductie.

Groen en toerisme

Voor de realisatie van de zonneparken heeft de gemeente in december 2019 een collectieve uitvraag aan de markt gedaan. De gemeente heeft 17 initiatieven voor zonneparken ontvangen. Deze initiatieven zijn door een panel van deskundigen beoordeeld aan de hand van de drie beleidspijlers: landschappelijke kwaliteit, (financiële) participatie en draagvlak. Het onderhavige zonnepark is één van de vijf plannen die het beste hebben gescoord op de toetsingscriteria.

De beoordeling van het plangebied heeft plaatsgevonden door een daartoe deskundig panel. Op basis van de gemeentelijke beleidspijler 'Landschappelijke kwaliteit', onderdeel landschappelijke inrichting, heeft dit panel beoordeeld of het plan leidt tot een onevenredige aantasting van het landschap. Er is beoordeeld of er sprake is van een integrale ontwikkeling, waarbij de karakteristieken van het landschap het vertrekpunt zijn in het landschapsinrichtingsplan (inclusief zichtlijnenstudie, visualisatie) en of het zonnepark in samenhang met het gebied is gezien. Het panel heeft geoordeeld dat er sprake is van een goede landschappelijke inrichting.

Naast het onderdeel landschappelijke inrichting heeft het panel het plan ook beoordeeld op het onderdeel multifunctioneel ruimtegebruik. Ook dit onderdeel valt onder de beleidspijler 'Landschappelijke kwaliteit'. Het plan is binnen dit kader beoordeeld op de mogelijkheden om natuurwaarden te ontwikkelen en een medegebruik van landbouw en recreatie. Het zonnepark ligt nabij recreatieve wandel- en fietsroutes. Qua recreatie is het zonnepark een meerwaarde, omdat ter plaatse een recreatieve en educatieve verblijfplaats wordt gecreëerd met picknickplaatsen en informatieborden. Ook op dit onderdeel heeft het panel positief geadviseerd. Gelet op het voorgaande wordt dus niet ingezien waarom het zonnepark geen positieve bijdrage levert aan het groene toerisme en de lokale economie.

3. Reclamant stelt ten derde dat de beoogde zonneparken slechts een fractie van de benodigde energie leveren. Komt de opgewekte energie terecht bij de gewone burgers in de huishoudens?

Standpunt gemeente

De gemeentelijke ambitie is om in 2030 70% van de elektriciteit duurzaam op te wekken. Om deze ambitie te halen, heeft de gemeente ingezet op 5 zonneparken en 5 windturbines. Verder heeft de aanleg van het zonnepark niet tot doel om bepaalde huishoudens te voorzien van de stroom die dit zonnepark produceert. Het doel is om een bijdrage te leveren aan de klimaatdoelen. Het uiteindelijke gemeentelijke doel is om in 2040 energieneutraal te zijn. Het doel vanuit het Klimaatakkoord is om alle energie in 2050 duurzaam op te wekken.

4. Reclamant benoemt ten slotte dat internet een grootverbruiker van elektrische stroom is. Tevens zijn wij met zijn allen meer stroom gaan gebruiken. Er is een grote kentering in de maatschappij noodzakelijk: consuminderen in plaats van consumeren. Dit is moeilijk, maar zonneparken in het groen is geen oplossing voor de lange termijn.

Standpunt gemeente

Voor wat betreft de noodzaak van de zonneparken wordt verwezen naar het gestelde onder 1. Het gestelde over het consumentengedrag wordt verder voor kennisgeving aangenomen.

Conclusie

Deze zienswijze wordt ongegrond verklaard en geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het ontwerpbestemmingsplan.

Mededeling 1

Samenvatting mededeling

Het plan is beoordeeld op de adequate doorwerking van de provinciale belangen. Er bestaat geen aanleiding om ten aanzien van het plan een zienswijze in te dienen.

Standpunt gemeente

Deze mededeling wordt voor kennisgeving aangenomen.

HOOFDSTUK 3. AMBTSHALVE WIJZIGINGEN

Voorgesteld wordt om in het ontwerpbestemmingsplan een aantal ambtshalve wijzigingen door te voeren. Het betreft de volgende wijzigingen:

Toelichting	-
Regels	• In artikel 3.5.2 wordt overeenkomstig de anterieure overeenkomst een realisatietermijn van 1 jaar opgenomen.
Verbeelding	-
Bijlagen	• In bijlage 11 wordt voor het zonnepark Bosserheide de netto oppervlakte gewijzigd naar 4,9 ha. Het totaal aantal ha zonnepark wordt gewijzigd naar 41,3 ha.

BIJLAGE 1:

Memo bijdrage zon-pv op daken, gemeente Echt - Susteren

Poststraat 8 Sittard
Kanstanjelaan 400 Eindhoven

T 046 - 204 88 70
info@d-bv.nl
www.drivenbyvalues.nl

MEMO

BIJDRAGE ZON-PV OP DAKEN GEMEENTE ECHT-SUSTEREN

Sittard, 14 juli 2021

Geschreven voor
Gemeente Echt-Susteren

Auteur
D. Fokkinga

Versie 1.1

Succesvol investeren in een duurzame toekomst.

Aan de inhoud van dit document kunnen geen rechten worden ontleend. De beschikbare informatie is met de grootst mogelijke zorg samengesteld en wordt verondersteld betrouwbaar te zijn. Driven by Values is, evenals betrokken organisaties, niet aansprakelijk voor eventueel geleden schade door onjuistheden, onvolledigheden en eventuele gevolgen van handelen op grond van informatie uit dit rapport.

ONDERBOUWING LIMBURGSE ZONNELADDER: TR 1 ZON OP DAK

De gemeente Echt-Susteren is voornemens om binnen de gemeentegrenzen 5 zonneparken te realiseren. Ten behoeve van het onderhavige bestemmingsplan dient in het kader van de Limburgse Zonneladder onderbouwd te worden waarom het niet aannemelijk is dat deze zonnepanelen niet op daken gerealiseerd worden. De voorliggende notitie voorziet in deze onderbouwing.

Allereerst wordt kort toegelicht welke duurzaamheidsopgave er vanuit het Rijk ligt en welke duurzaamheidsdoelen de gemeente Echt-Susteren heeft gesteld. Vervolgens wordt inzichtelijk gemaakt hoe de huidige/toekomstige energiebehoefte en de daarvan afgeleide lokale opgave zich verhoudt ten opzichte van het beschikbare dakoppervlak/noodzakelijke dakoppervlak. Ten slotte wordt een conclusie getrokken.

NATIONAAL KLIMAATAKKOORD

De overheid neemt maatregelen om Nederland te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering. Daarnaast kan verdere opwarming van de aarde beperkt worden door de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Hiervoor zijn nationale en internationale doelen afgesproken. Ook is er een Klimaatwet. Die stelt vast met hoeveel procent ons land de CO₂-uitstoot moet terugdringen. De Klimaatwet moet burgers en bedrijven zekerheid geven over de klimaatdoelen:

- 49% minder CO₂-uitstoot in 2030 ten opzichte van 1990.
Om dit doel te halen, hebben de overheid, bedrijven en maatschappelijke organisaties een Klimaatakkoord gesloten. Er staan ook afspraken in die partijen onderling hebben gemaakt.
- 95% minder CO₂-uitstoot in 2050 ten opzichte van 1990.

Daarnaast moet de Nederlandse staat eind 2020 ten minste 25% minder broeikasgassen uitstoten ten opzichte van 1990. Dat heeft de rechter in 2015 bepaald in de klimaatzaak van Urgenda tegen de Nederlandse Staat. Ook in het hoger beroep in 2018 en het cassatieberoep in 2019 heeft de rechter het vonnis bevestigd. De uitspraak is hiermee onherroepelijk geworden. Zoals het kabinet eerder heeft aangegeven, blijft het sturen op 25% minder uitstoot van broeikasgassen per eind 2020.

Eén van de maatregelen betreft het grootschalig duurzaam opwekken van elektriciteit met zon en wind op land. Nederland is opgedeeld in 30 regio's die een Regionale Energie Strategie (RES) moeten opstellen. Echt-Susteren behoort tot de RES Noord- en Midden-Limburg. Op land moet in 2030 35 TWh elektriciteit worden opgewekt met grootschalige ZonPV systemen en windmolens. Alle gemeenten hebben de opdracht gekregen om hieraan bij te dragen. Dit komt bovenop de autonome ontwikkeling van 7 TWh elektriciteit op kleine daken. Hierover is het volgende afgesproken: kleinschalige zon-op-dak installaties, met een vermogen van 15 kWp* en minder, worden in het Klimaatakkoord niet meegeteld voor het 35 TWh doel. Met de autonome groei van kleinschalig zon op dak tot ongeveer 7 TWh, is al rekening gehouden in de CO₂-doelstellingen.

* 15 kWp komt overeen met circa 50 PV-panelen van 300 Wp en een netto benodigde geschikte dakoppervlakte van 80 - 100 m², afhankelijk van de oppervlakte van de panelen. De bruto benodigde dakoppervlakte is echter veel groter.

ENERGIEBELEID ECHT-SUSTEREN

Uit het beleid volgt dat de gemeente Echt-Susteren in het kader van het Klimaatakkoord de ambitie heeft om in 2040 energieneutraal te zijn. Dat wil zeggen dat binnen de gemeentegrenzen niet meer energie wordt gebruikt dan lokaal wordt opgewekt. Op 13 december 2018 heeft de gemeente een energievisie en een uitvoeringsprogramma vastgesteld. Naast energiebesparing, de overstap naar elektrisch vervoer, het verduurzamen van bedrijfsprocessen en het afbouwen van aardgasverbruik om woningen en gebouwen mee te verwarmen, heeft Echt-Susteren ook een verantwoordelijkheid op het gebied van duurzame opwek van elektriciteit. Het beleid van de gemeente op dit vlak is vormgegeven middels een beleidskader voor grootschalige duurzame opwek. Aan de uitvoering liggen het ontwikkelen van windenergie en de aanleg van vijf zonneweiden in de gemeente ten grondslag.

HUIDIGE ELEKTRICITEITSVRAAG ECHT-SUSTEREN

In het kader van de Regionale Energie Strategie zijn een aantal doelen geformuleerd, waarbij rekening is gehouden dat uitsluitend de grote daken meetellen voor de RES-opgave. Met de realisatie van de vijf zonneparken levert de gemeente Echt-Susteren een bijdrage aan haar eigen duurzaamheidsdoelen, maar zeker ook aan de regionale en de nationale opgave. Voor het invullen van de huidige elektriciteitsvraag binnen de gemeente Echt-Susteren zijn onvoldoende grote daken aanwezig zijn en ook de omvang van de vijf geplande zonneparken voorziet niet in de totale opgave. Besparen en import van elektriciteit zal nodig blijven.

De totale huidige lokale elektriciteitsvraag in de gemeente Echt-Susteren is 500 TJ (bron: klimaatmonitor 2018). Daarnaast wordt er 1.304 TJ warmte verbruikt en 1.791 TJ brandstoffen, grotendeels voor vervoer. De elektriciteitsvraag bedraagt slechts 14% van de totale lokale energievraag van 3.595 TJ. In de toekomst wordt het aandeel elektriciteit veel groter door elektrificatie verwarming, vervoer en industrie.

ELEKTRICITEITSVERBRUIK HUISHOUDENS DEELS OP TE VANGEN MET ZONNEPANELEN OP DAKEN WONINGEN

Het elektriciteitsverbruik in 2018 komt overeen met 138.888.900 kWh. Ter illustratie: het gemiddelde huishouden in Echt-Susteren verbruikt 3.180 kWh. Om het benodigde elektriciteitsverbruik van een gemiddeld huishouden in Echt-Susteren op te wekken, zijn circa 10 zonnepanelen van 360 Wp nodig. De totale elektriciteitsvraag in de gemeente Echt-Susteren komt overeen met het elektriciteitsverbruik van 43.675 huishoudens en grofweg met de opwek van elektriciteit door 436.750 zonnepanelen. Echt-Susteren telt 14.556 woningen (bron: CBS).

Om invulling te geven aan de huidige elektriciteitsvraag van alle woningen, zou elk huishouden in Echt-Susteren 10 zonnepanelen moeten plaatsen op zijn/haar dak. In de praktijk heeft niet elk huishouden een woning met een geschikt dak en is ook niet elk huishouden in staat om zonnepanelen op zijn/haar dak te plaatsen. Zo is er bijvoorbeeld sprake van complexwoningen, appartementen, flats en hebben veel woonadressen geen eigen dak. Ook zijn veel daken van woningen niet geschikt door schaduwvorming en/of obstakels.

Laten we voor het gemak (hetgeen in onze ogen overigens veel te optimistisch is) de aanname doen dat 40% van de woningen een geschikt dak heeft om 10 zonnepanelen te plaatsen. Op deze daken zouden dan 58.224 panelen geplaatst kunnen worden, in te zetten om 40% van de huishoudens van elektriciteit te voorzien. De elektriciteitsvraag van nagenoeg alle huishoudens zal overigens aanzienlijk stijgen in de toekomst.

Uitgaande van de huidige situatie zijn er voor de totale elektriciteitsvraag voor de huishoudens 145.560 panelen noodzakelijk (14.556 huishoudens x 10 panelen). Als 40% van de daken van woningen geschikt is voor het plaatsen van 10 zonnepanelen en alle eigenaren bereid zijn mee te werken aan het plaatsen van 10 zonnepanelen, kunnen op deze daken 58.224 panelen geplaatst worden.

BENODIGDE ZONNEPANELEN VOOR TOTALE HUIDIGE ELEKTRICITEITSVRAAG

In totaal zijn 436.750 zonnepanelen nodig om invulling te geven aan het huidige elektriciteitsverbruik in Echt-Susteren waarvan 145.560 panelen om het verbruik van de huishoudens af te dekken. De vraag ligt nu voor of de overige 378.526 panelen waarvan 87.336 panelen nodig zijn om invulling te geven aan de huidige elektriciteitsvraag van huishoudens en 291.190 panelen nodig zijn om invulling te geven aan de overige huidige elektriciteitsvraag in de gemeente Echt-Susteren op de grote daken van gebouwen (niet zijnde woningen) gerealiseerd kunnen worden.

In totaal is er, uitgaande van bovenstaande, naast het genoemde beschikbare dakoppervlak van de woningen, extra dakoppervlak nodig voor het plaatsen van 378.526 zonnepanelen. Een middelgroot zonnepaneel heeft een netto oppervlakte van 1,65 m². Dat betekent een netto-oppervlak van 624.568 m² maar daarmee kan niet worden gerekend.

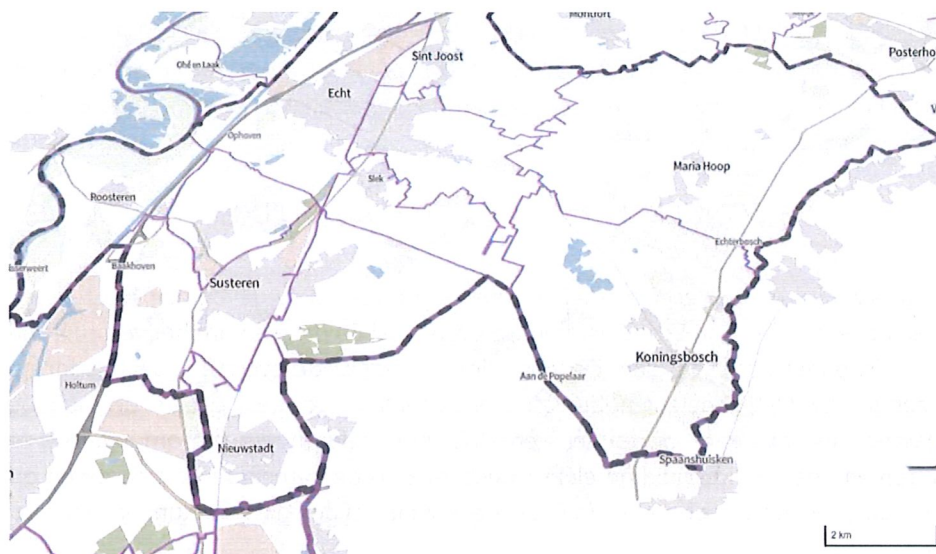
Op landbouwgrond hanteren we als vuistregel circa 3.000 panelen op 10.000 m² (1ha), dus circa 50% netto-bruto verhouding. Dit is een grove aanname. In de praktijk is niet elk stuk grond gelijk en kan het aantal panelen per ha daarom afwijken. Op daken van gebouwen is het aantal te plaatsen panelen lager dan voorgenoemde 3.000 panelen. Laten we hier 2.000 panelen per 10.000 m² aanhouden.

Als landbouwgronden niet worden ingezet voor de realisatie van zonneparken, betekent dat dat circa 1.892.630 m² geschikt dakoppervlak op daken van grote gebouwen nodig is in Echt-Susteren en dat alle eigenaren bereid zijn mee te werken aan de realisatie van zonnepanelen op hun daken. Dat komt overeen met 189 ha of 1,89 km² geschikt dak met gecommitteerde dakeigenaren. De vraag is nu hoeveel m² dakoppervlak er beschikbaar en geschikt is op grote daken van gebouwen in Echt-Susteren. Dit is door Driven by Values niet nader onderzocht. Uit de RES-viewer kan worden afgeleid dat het totale dakoppervlak in de gemeente Echt-Susteren 2,85 km² bedraagt.

Uit jarenlange (nationale en internationale) ervaring met duurzame energieprojecten komt naar voren dat in de praktijk veel daken niet geschikt zijn voor het plaatsen van zonnepanelen. Laten we ter illustratie aannemen dat 20% van de grote daken geschikt is. Van deze 20% zal een groot deel van de eigenaren vervolgens niet meewerken. Eigenaren kunnen thans niet gedwongen worden om mee te werken. Indien 25% meewerkt (hetgeen

een optimistische inschatting is), dan zou 37,8 km² groot dakoppervlak nodig zijn in Echt-Susteren, naast de 40% huishoudens die hun daken bedekken met 10 zonnepanelen.

Die dakoppervlakte is er zeker niet want dat zou betekenen dat 36% van de oppervlakte van de gemeente uit grote daken zou bestaan. Zonder uitgebreid onderzoek, kun je dat in één oogopslag afleiden uit de volgende figuur.

Bovengenoemde redenering zal waarschijnlijk nieuwe vragen oproepen. Beantwoorden van de vraag, zonder de context in acht te nemen, leidt tot een weinig waardevolle dialoog. Zo wordt bijvoorbeeld uitgegaan van 'dakoppervlak' en ook van de 'huidige elektriciteitsvraag'. Dat is in onze ogen behoorlijk "kort door de bocht" gesteld en wel om de volgende reden:

Ons energiesysteem verandert van fossiel naar duurzaam en van centrale opwek van duurzame energie naar decentrale én centrale opwek. We worden in de toekomst geconfronteerd met een totaal gewijzigde energiemix (zonder aardgas en fossiele brandstoffen) en zijn op zoek naar het betaalbare, duurzame en betrouwbare nieuwe energiesysteem van de toekomst. Bij de keuze van de duurzame opwekmogelijkheden zal rekening moeten worden gehouden met vele factoren waaronder kosten, draagvlak en technische realiseerbaarheid.

Zoals aangegeven, is niet ieder dak geschikt of geschikt te maken, zal niet iedere dak-eigenaar meewerken aan het plaatsen van zonnepanelen, zijn er veel gebouwen waarvan het bestaansrecht op lange termijn onzeker is, moet ook gekeken worden naar de aansluitkosten en de aansluitmogelijkheden en het effect op de benodigde verzwaringen van het elektriciteitsnet. Daarbovenop kan uit de inleiding worden afgeleid dat 500 TJ slechts het huidige aandeel elektriciteitsverbruik betreft. Dit is een fractie van het totale energieverbruik in de gemeente. Veel woningen in Echt-Susteren zullen in de toekomst op elektrische wijze verwarmd worden en ook vervoer schakelt over van brandstof naar elektriciteit. Zonder besparingen zal de elektriciteitsvraag in 2030 aanzienlijk hoger zijn dan op dit moment en op lange termijn is de elektriciteitsvraag waarschijnlijk nog veel hoger.

CONCLUSIE

Alle gemeenten hebben de opdracht gekregen om een bijdrage te leveren aan de opgave om in 2030 35 TWh elektriciteit op te wekken met grootschalige ZonPV systemen en windmolens. Met de realisatie van de vijf zonneparken, waaronder het onderhavige, draagt de gemeente bij aan deze opgave.

Ten behoeve van de realisatie van de zonneparken op landbouwgronden moet op grond van de Limburgse Zonneladder onderbouwd worden waarom de oppervlakte niet op de daken in de gemeente gerealiseerd kan worden (invulling trede 1). Uit dit memo volgt dat dit niet realistisch is.

Allereerst geldt namelijk dat zonnepanelen op kleine daken niet meetellen in de nationale RES-opgave van 35 TWh. Deze tellen namelijk mee voor de 7 TWh autonome ontwikkeling. Ten tweede geldt dat het aantal grote geschikte daken op gebouwen, die wel meetellen voor de nationale RES-opgave, én met eigenaren die de realisatieverantwoordelijkheid op zich nemen, in de gemeente Echt-Susteren beperkt is.

Om uitvoering te kunnen geven aan de doelstelling van de gemeente Echt-Susteren, en ook te kunnen voldoen aan de RES-opgave, met betrekking tot de lokale opwek van duurzame elektriciteit zijn ontzettend veel grote daken nodig. Rekening houdend met een beperkte geschiktheid en beperkte medewerking van eigenaren zou theoretisch gezien 36% van de gemeente uit grote daken moeten bestaan om uit te komen op een % geschikt dakoppervlak dat recht doet aan de duurzaamheidsdoelen van de gemeente. Een deel van de daken is ongeschikt en veel eigenaren werken niet automatisch mee aan de realisatie van een ZonPV systeem.

Op basis van de huidige wet- en regelgeving kan de gemeente eigenaren van gebouwen niet dwingen om ZonPV systemen op hun daken te realiseren. Aanvullend is de gemeente niet geëquipeerd om de 100-en zo niet 1000-en betrokkenen (tijdig) te mobiliseren en/of te faciliteren. Voor de geplande zonneweiden ligt dat anders. De locaties zijn tot stand gekomen naar aanleiding van een ontwikkelde energievisie en lokaal beleid voor lokale duurzame opwek, al en met al een langdurig proces, rekening houdend met lokaal draagvlak en betrokkenheid. De initiatiefnemers zijn georganiseerd en ver gevorderd qua ontwikkeling. Indien de beoogde zonneweiden gerealiseerd worden, beslaan deze 0,4% van de totale oppervlakte van de gemeente Echt-Susteren.

BIJLAGE 2:

Memo met korte reactie op berekening

Aan: gemeente Echt-Susteren
Van: Driven by Values
Datum: 14 juli 2021
Betreft: memo met korte reactie op uitgevoerde onderzoek zienswijze

Algemeen:

In de zienswijze staan veel onjuiste aannames. Ook de redeneerlijn doet de werkelijkheid geen recht aan. Hieronder een korte opsomming van enkele relevante punten en onjuistheden wat betreft het uitgevoerde onderzoek door reclamant.

Zienswijze: daken vormen goed alternatief voor de beoogde zonneweiden.

Relevante uitgangspunten:

- De Nederlandse politiek een doel heeft vastgesteld: in 2030 stoten we 49% minder broeikasgassen uit dan in 1990. In het Klimaatakkoord zijn maatregelen opgenomen gericht op het behalen van dit doel. Ten aanzien van duurzame elektriciteit is aan alle gemeenten, in regionale verbanden middels zogenaamde Regionale Energie Strategieën, gevraagd om de lokale mogelijkheden voor grootschalige opwek te onderzoeken, naast het opwekken van elektriciteit op woningen en kleine daken. De nationale opgave is om uiterlijk in 2030 35 TWh duurzame elektriciteit grootschalig op te wekken op land, naast wind op zee en ZonPV-systemen op woningen en kleine daken. In de afspraken in het Klimaatakkoord is al rekening gehouden met een autonome groei tot 2030 van 7 TWh door het kleinschalig opwekken van duurzame elektriciteit met zonnepanelen op woningen en kleine daken. Met kleinschalig opwekken worden systemen tot 15kWp bedoeld. Dat komt overeen met circa 50 PV-panelen en een netto benodigde geschikte dakoppervlakte van 80-100 m², afhankelijk van de oppervlakte van de panelen. De bruto benodigde dakoppervlakte is echter veel groter. Deze 7 TWh komt dus bovenop de ambitie van de Nederlandse regering om in 2030 35 TWh duurzame elektriciteit grootschalig op te wekken. Het voorliggende initiatief draagt bij aan de nationale doelen van 35 TWh per jaar opwek van elektriciteit op land in 2030, ondersteunt de Regionale Energie Strategie en volgt uit de lokale energievisie en het beleid voor grootschalige duurzame opwek van elektriciteit;
- Woningeigenaren die zonnepanelen op hun dak leggen, de door hen zelf opgewekte elektriciteit naar alle waarschijnlijkheid grotendeels zelf gebruiken of op momenten dat er geen vraag is terug leveren aan het elektriciteitsnet. Doordat ook bedrijven elektriciteit verbruiken, productieprocessen deels geëlektrificeerd worden, de warmtevoorziening in de toekomst deels elektrisch zal plaatsvinden, evenals mobiliteit, zal de elektriciteitsvraag in de gemeente naar alle verwachtingen flink toenemen de komende decennia. Dit betekent kortom dat de toekomstige elektriciteitsvraag van huishoudens, organisaties en bedrijven in veel situaties niet op het eigen dak kan worden opgewekt. Ter illustratie: de totale elektriciteitsvraag van de gemeente Echt-Susteren bedraagt slechts 13,5% van de totale energiebehoefte in de gemeente (bron: klimaatmonitor 2019) en zal in de toekomst door de ontwikkelingen op het gebied van vervoer, verwarmen woningen en verduurzamen bedrijven dus alleen maar groter worden;
- Huis- en gebouweigenaren niet verplicht zijn om zonnepanelen op hun dak te leggen. De gemeente kan het plaatsen van zonnepanelen momenteel niet afdwingen. De meeste eigenaren die overgaan op de aanschaf van zonnepanelen doen dit uit financiële overwegingen.
- Bij de realisatie van grootschalige ZonPV systemen op grote daken in de praktijk heel wat komt kijken, met dito impact op voorbereidingstijd en -kosten nog voordat zeker is op het systeem daadwerkelijk gerealiseerd kan worden.

Reactie op de berekening:

In de zienswijze is een berekening gemaakt voor wat betreft het potentieel beschikbaar aantal vierkante meter dakoppervlak. De berekening wordt om de volgende redenen in twijfel getrokken:

- Allereerst is in de berekening geen onderscheid gemaakt in de kleinschalige opwekking en de grootschalige opwekking. Kleinschalige opwekking mag alleen meegerekend worden in de nationale doelen vanaf het moment dat meer dan 7 TWh aan kleinschalige opwekking is gerealiseerd. Anders is er sprake van een dubbeling. Er wordt niet onderbouwd hoe hier mee wordt omgegaan;
- Ten tweede wordt de informatiebron van de berekening in twijfel getrokken. Gesteld wordt dat er 8.626 geschikte koopwoningdaken met geschikte daken in de gemeente aanwezig zijn. Dit aantal is gebaseerd op gegevens afkomstig van zonneplan: https://www.zonneplan.nl/Echt-Susteren?c=100670&gclid=EAIaIQobChMI6rel6oFW8QIVVWQWAXoLFw4rEAAAYAAAEgK6vD_BwE. Het getal lijkt tot stand te zijn gekomen door het door Zonneplan genoemd aantal daken met zonnepanelen af te trekken van het totaal aantal koopwoningen. Zonneplan en de reclamant trekken hieruit de niet plausibele conclusie dat 84% van de koopwoningen geschikt zou zijn voor zonnepanelen. Echt-Susteren telt 10.242 koopwoningen (bron: CBS 2019), waarvan volgens de gegevens van CBS in 2019 18,5% bedekt was met zonnepanelen. Zonneplan is een commercieel bedrijf. Op de website wordt niet verwezen naar een bron. De opgevoerde informatie kan daarom niet worden beschouwd als objectief, plausibel en onafhankelijk;
- Ten derde stelt reclamant dat de gemiddelde oppervlakte van een woning 143m² is en dat 50 m² per woning geschikt is voor zonnepanelen. Het is onduidelijk in de berekening waar reclamant dit op baseert. Het lijkt er op dat reclamant hierbij uit is gegaan van de oppervlakte van de gemiddelde hoofdbebouwing van een woning. Deze oppervlakte staat echter niet gelijk aan de netto beschikbare dakoppervlakte;
- Ten vierde wordt in de berekening er zonder meer van uitgegaan dat per woning 50 m² dak vol gelegd kan worden met zonnepanelen. Er wordt echter geen rekening gehouden met de vraag of het dak groot genoeg is of de constructie van de daken hier wel geschikt voor is en of dat er geen obstakels aanwezig zijn. Te denken valt aan schoorstenen, dakramen, dakkapellen. Kortom, een bruto oppervlakte is niet gelijk aan een netto oppervlakte. Alle daken worden over één kam geschoren en dat is geen juiste weergave van de praktijk.
- Bovenstaande geldt volgens dezelfde logica/redenering voor de genoemde grote daken.

Tot slot:

Het door reclamant genoemde initiatief om een plan op te zetten voor woningeigenaren zal mogelijk een positieve bijdrage leveren aan lokale duurzame opwek van elektriciteit, maar niet als alternatief op de beoogde zonneweiden. Het aandeel duurzame energie in Echt-Susteren bedraagt momenteel 6,5% (2019). De nationale doelstelling in 2020 is 14% van de energievraag en in 2023 16%. Echt-Susteren heeft dus nog een flinke weg te gaan.